
آیین نامه ها و دستورالعمل های

برنامه آموزشی

سطوح دو و سه عمومی

حوزه های علمیه

به ضمیمه جداول درسی و معرفی منابع آموزشی

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

آدرس:

قم، جنب مسجد مقدس جمکران، بلوار انتظار،

مجتمع علمی فرهنگی دارالولایه،

مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه

معاونت آموزش

تلفن: ۰۲۵ - ۳۷۲۵۵۸۹۰

اما در مورد دروس تحصیل و تحقیق حوزه‌ها، این جانب معتقد به فقه سنتی و اجتهاد جواهری هستم و تخلف از آن را جایز نمی‌دانم... مجتهد باید به مسائل زمان خود احاطه داشته باشد ...
حوزه‌ها و روحانیت باید نبض تفکر و نیاز آینده جامعه را همیشه در دست خود داشته باشند و همواره چند قدم جلوتر از حوادث، مہیای عکس‌العمل مناسب باشند... (منشور روحانیت)

یک برنامه جامع درسی حوزه‌ای، با درجه‌بندی و طبقه‌بندی حساب شده همچنان در حوزه‌ها جایش خالی است ...
از جمله چیزهایی که حوزه احتیاج دارد یک نظام تعلیم و تربیت است تا در آن وقت‌ها هدر نرود، امروز دیگر روزی نیست که ما اجازه بدهیم یک روز یا یک ساعت از عمر جوانی متدین و آماده برای تلاش و مجاهدت در راه دین - یعنی یک طلبه - هدر رود.
(حوزه و روحانیت، ج ۲، ص ۳۲)

ضوابط، آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌ها چونان سلسله اعصاب و مویرگ‌ها به نظامات نهادی و جریانات علمی حیات، نشاط و سامان می‌بخشد و رعایت آن‌ها هدایت‌گر و تعالی‌بخش است.

البته در فضای حوزه‌های علمیه، رعایت اصول و شئون حوزه‌ها و آزادی‌های موجود در سنت حوزه و انعطاف در عین انسجام ضرورت دارد.

امید است دفتر حاضر و قوانین ابلاغی که بر پایه مصوبات شورای عالی حوزه‌های علمیه تدوین شده است مورد توجه همه بخش‌ها و مدارس و موسسات و مراکز حوزه‌ای قرار گیرد.

با سپاس و امتنان

اعراف‌ی

۱۳۹۷/۶/۶

فهرست مطالب

۱	فهرست مطالب
۱	بخش اول: کلیات
۲	تعاریف
۴	کلیات آیین‌نامه آموزشی
۴	۱- ثبت‌نام و پذیرش
۵	۲- نظام آموزشی
۶	۳- برنامه‌ریزی درسی
۷	۴- حضور و غیاب
۷	۵- خدمات آموزشی
۸	۶- ارزشیابی تحصیلی
۹	۷- فراغت از تحصیل
۱۱	بخش دوم: امور اجرایی تحصیلی
۱۲	فصل اول: برنامه‌ریزی دروس و کلاس درس
۱۲	الف) ثبت‌نام و پذیرش
۱۳	ب) انتخاب درس
۱۵	ج) فعالیت‌های کلاسی
۱۶	مباحثه
۱۷	شیوه محاسبه نمرات
۱۹	د) برنامه‌ریزی کلاس‌های درسی
۲۰	ه) برنامه‌ریزی و اجرای دوره تابستانی
۲۳	فصل دوم: جداول دروس و منابع آموزشی
۲۳	الف) جداول درسی نیم‌سال‌های مختلف و ساعات آن‌ها
۲۵	ب) منابع درسی و محدوده‌های آن‌ها
۳۰	فصل سوم: حضور و غیاب
۳۱	فصل چهارم: امتحانات
۳۱	الف) امتحانات کتبی

۳۶ (ب) امتحانات شفاهی
۴۰ فصل پنجم: ارزیابی پیشرفت تحصیلی
۴۱ بخش سوم: خدمات آموزشی
۴۲ فصل اول: مرخصی تحصیلی
۴۴ فصل دوم: انتقالات
۴۵ فصل سوم: مهمان
۴۶ فصل چهارم: منع و انصراف از تحصیل
۴۶ الف) منع از تحصیل
۴۷ ب) انصراف از تحصیل
۴۸ ج) بازگشت به تحصیل
۵۰ فصل پنجم: رسیدگی به امور تحصیلی طلاب
۵۳ فصل ششم: آیین نامه تحصیل همزمان طلاب در مراکز حوزوی و غیر حوزوی
۵۹ بخش چهارم: تکمیل سطح و فارغ التحصیلی
۶۰ الف) مقاطع و سطوح حوزوی
۶۰ ب) فارغ التحصیلی از سطح دو و سه
۶۱ ج) تشکیل شورای مدارک علمی و اعطای مدارک
۷۱ بخش پنجم: پیوست‌ها
۷۲ شورای تخصصی آموزش استان
۷۵ تقویم تحصیلی

بخش اول: کلیات

...

تعاریف

داوطلب: فردی است که مراحل پذیرش در حوزه علمیه، آزمون، مصاحبه و مراحل قانونی را گذرانده و جهت شرکت در دوره اختبار و تثبیت به مدرسه معرفی شده است.

دوره اختبار و تثبیت پذیرش: دوره‌ای است که در آن داوطلبان ورود به حوزه از طریق معرفی کلیات برخی علوم حوزوی و اخلاق اسلامی، با رسالت حوزه و روحانیت و اخلاق طلبگی آشنا شده و در ضمن آن، قابلیت‌ها و توانمندی‌های آنان برای پذیرش احراز می‌شود.

اختبار: به ارزیابی و ارزشیابی علمی، اخلاقی و رفتاری داوطلب اطلاق می‌شود.

تثبیت: به پذیرش داوطلب در نظام حوزه، پس از موفقیت و کسب امتیازات لازم اطلاق می‌شود.

طلبه: فردی است که دارای پرونده فعال و کد تحصیلی در مرکز مدیریت بوده و در یکی از مدارس رسمی اشتغال به تحصیل دارد.

استاد^۱: استاد حوزه علمیه، روحانی فاضلی است که برخوردار از توانایی لازم جهت تعلیم و تربیت طلاب علوم دینی در یکی از علوم مورد نیاز حوزه علمیه بوده و طبق ضوابط، اشتغال به تدریس در حوزه‌های علمیه دارد.

نیم‌سال تحصیلی: مدت زمان آموزشی است که نیمی از سال تحصیلی را شامل شده و در آن دروس حوزوی به صورت رسمی از سوی مدارس تحت پوشش ارائه می‌گردد.

سنوات تحصیلی (طول دوره): مدت زمان مجاز برای اتمام یک دوره تحصیلی را سنوات تحصیلی یا طول دوره می‌نامند.

سطح: به هر دوره تحصیلی حوزوی با اهداف مشخص که منجر به ارائه گواهی پایان دوره به طلاب می‌گردد، سطح تحصیلی می‌گویند، سطوح حوزوی شامل چهار دوره تحصیلی است.

۱. به عبارت دیگر: استاد حوزه علمیه روحانی فاضلی است که براساس مصوبه ۹۴۴ شورای عالی حوزه‌های علمیه، مراحل جذب و گزینش او انجام پذیرفته است و در واحدهای آموزشی تحت برنامه مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه یا در مدرسه‌های رسمی حوزه علمیه قم اشتغال به تدریس دارد.

بخش اول: کلیات / ۳

واحدهای آموزشی: مدارس علمیه بلندمدت و کوتاه‌مدت و مراکز تخصصی و مؤسسات آموزش عالی حوزوی که دارای مجوز رسمی فعالیت، از شورای گسترش هستند.
گروه علمی- تربیتی: جمعی متشکل از اساتید مدرسه علمیه که بر اساس شرح وظایف مصوب فعالیت می‌کنند.

امتحان شفاهی: سنجش علمی است که در آن توانمندی طلاب، در جلسه حضوری و به صورت پرسش و پاسخ از محدوده درسی معین، مورد ارزیابی قرار می‌گیرد.

کلیات آیین نامه آموزشی ۲.۱

۱- ثبت نام و پذیرش

ماده ۱: طلاب پس از پایان کلیه دروس هر سطح تحصیلی می توانند برای ادامه تحصیل در سطح بعد اقدام نمایند.

ماده ۲: در صورتی که طلبه قصد ادامه تحصیل در سطح بعدی تحصیلات حوزوی را داشته باشد، موظف است قبل از آغاز سال تحصیلی جدید نسبت به ثبت نام در واحد آموزشی رسمی دارای مجوز اقدام نماید.

ماده ۳: در صورت عدم ثبت نام طلبه برای ادامه تحصیل در سطح بالاتر، پرونده حوزوی طلبه به عنوان فارغ التحصیل سطح قبل به بخش فارغ التحصیلان منتقل شده و ارائه خدمات حوزوی به او براساس ضوابط مربوطه خواهد بود.

ماده ۴: بازگشت به تحصیل و ثبت نام طلبه در سال های بعد، با معرفی و تأیید بخش فارغ التحصیلان مبنی بر اشتغال در شئون روحانیت بلامانع می باشد.

ماده ۵: در صورتی که طلبه پس از حداقل سه سال قصد بازگشت و ادامه تحصیل داشته باشد؛ به منظور زمینه سازی برای آمادگی درسی، ابتدا ملزم به شرکت در امتحان جامع شفاهی از دروس اصلی سطح یا سطوح پیشینی درسی می باشد که طبق دستورالعمل مربوطه توسط واحد آموزشی پذیرش کننده برگزار می شود و طلبه در صورت قبولی در آن آزمون، مجاز به ادامه تحصیل خواهد بود.

۱ در بخش آیین نامه آموزشی اصول و ضوابط اصلی و کلی آموزشی به صورت اجمالی بیان شده است و در فصول بعدی دستورالعملها و ضوابط تفصیلی ذکر شده است.

۲ تصمیم گیری در خصوص تمام مواردی که در این آیین نامه از وظایف و اختیارات شورای مدرسه یا مدیریت استان بر شمرده شده است، در مدیریت سطوح عالی و آزاد قم بر عهده این مدیریت می باشد

۲- نظام آموزشی

ماده ۶: نظام آموزشی در برنامه آموزشی حوزه‌های علمیه حضوری، نیم‌سال و درسی -
ساعتی است.

ماده ۷: هر سال تحصیلی از دو نیم‌سال مستقل تشکیل شده و قبولی یا عدم قبولی در هر
درس از هر نیم‌سال، به همان درس محدود می‌شود.

ماده ۸: در هر سال تحصیلی، علاوه بر دو نیم‌سال تحصیلی، برگزاری دوره تابستانی نیز
مجاز می‌باشد.

ماده ۹: طول مدت تحصیل در برنامه آموزشی سطح دو و سه عمومی، به صورت
معمول ۴ سال و طی ۸ نیم‌سال می‌باشد.

تبصره: کاهش سنوات تحصیل برای طلاب واجد شرایط بر اساس ضوابط مربوطه از
طریق دوره‌های تابستانی^۱ یا ارتقایی^۲ و یا استفاده حداکثری از تقویم آموزشی و همچنین
افزایش سنوات تحصیل با رعایت حداقل و حداکثر ساعات مجاز برای انتخاب درس در
طول سطح دو و سه حداکثر تا ۱۲ نیم‌سال بلامانع است.

ماده ۱۰: مدارس علمیه یا واحدهای آموزشی، دوره‌های تابستانی را پس از اخذ مجوز از
شورای آموزش استان و طبق ضوابط و شرایط ابلاغی معاونت آموزش ستاد
برگزار می‌کنند.^۳

ماده ۱۱: تقویم تحصیلی مدارس در هر سال تحصیلی (شامل ایام درسی، ایام امتحانی و
دوره تابستانی) پس از تصویب در شورای مدرسه و تایید مدیریت حوزه علمیه
استان طبق ضوابط ابلاغی معاونت آموزش ستاد لازم الاجرا می‌باشد.

ماده ۱۲: طلبه تا پیش از تکمیل سطح دو نمی‌تواند همزمان در مراکز غیر حوزوی تحصیل
کند.

۱. دستورالعمل برگزاری دوره‌های تابستانی در بخش دوم فصل اول آمده است.

۲. دستورالعمل تحصیل ارتقایی در بخش دوم فصل اول آمده است.

۳. بررسی و صدور مجوز دوره آموزشی تابستانی دروس سطوح عالی قم، بر عهده مدیریت سطوح عالی و آزاد قم می‌باشد.

۶/ برنامه آموزشی جاری سطح دو سه عمومی

تبصره: هرگونه تحصیل همزمان پس از تکمیل سطح دو و صرفاً بر اساس ضوابط و آیین‌نامه مربوطه، امکان پذیر می‌باشد.

ماده ۱۳: ارائه دروس مصوب برنامه آموزشی سطوح عالی (دو و سه عمومی) و رعایت منابع آموزشی آن‌ها و همچنین برنامه‌ریزی دروس بر اساس آن‌ها ضروری می‌باشد.

تبصره: در صورتی که مدرسه یا واحد آموزشی برای تکمیل محدوده درس، نیاز به اضافه کردن ساعات درسی داشته باشد می‌تواند با مجوز شورای مدرسه یا واحد آموزشی در این خصوص اقدام نماید. همچنین کم کردن ساعات درسی به شرط تکمیل محدوده و عدم اختلال در یادگیری طلاب تا سقف ۲۰ درصد ساعات تعیین شده برای هر درس بلا مانع است.^۱

ماده ۱۴: مدت زمان مجاز تحصیل در حوزه‌های علمیه، گذراندن ۱۵۰۰ ساعت درسی در حداقل یک سال و حداکثر سه سال تحصیلی طبق ضوابط بوده و محاسبه رشد تحصیلی طلاب بر اساس مقدار ساعت مذکور می‌باشد.

تبصره: در صورت عدم گذراندن دروس در مدت مذکور، در خصوص وضعیت تحصیلی طلبه مطابق دستورالعمل امور تحصیلی طلاب اقدام خواهد شد.

۳- برنامه‌ریزی درسی

ماده ۱۵: طلاب در ابتدای هر نیم‌سال تحصیلی، موظف به انتخاب درس مطابق ضوابط می‌باشند.

ماده ۱۶: مقدار انتخاب درس در هر نیم‌سال حداقل ۲۴۰ و حداکثر ۴۰۰ ساعت درس می‌باشد.

تبصره: تقاضای انتخاب درس کمتر از حد معمول، در صورت تأیید اضطرار از سوی شورای مدرسه و یا واحد آموزشی، تا حداقل ۱۶۰ ساعت جایز است.

ماده ۱۷: در صورت وجود درس ناقصی از نیم‌سال‌های گذشته، انتخاب درس جدید در نیم‌سال بعد، تنها پس از انتخاب درس ناقصی مجاز می‌باشد.

۱. تصمیم‌گیری در خصوص دروس سطوح عالی قم، بر عهده مدیریت سطوح عالی و آزاد قم و با اعلام نیاز استاد درس می‌باشد.

بخش اول: کلیات / ۲

ماده ۱۸: در صورت داشتن شرایط، طلاب می‌توانند نسبت به ادامه تحصیل خود به صورت ارتقائی در طول نیم سال و یا دوره تابستانی اقدام نمایند.

ماده ۱۹: شرکت در دوره آموزشی تابستانی و انتخاب درس در آن برای همه طلاب، با رعایت شرایط ذیل بلامانع می‌باشد:

(۱) تعهد به شرکت در تمامی کلاس‌های درسی مطابق ضوابط؛

(۲) برگزاری کلاس برای هر درس طبق جداول درسی مصوب؛

(۳) صلاحیت و تأیید مدیر مدرسه محل تحصیل.

ماده ۲۰: رعایت حد نصاب لازم برای تشکیل کلاس در ابتدای هر نیم‌سال، مطابق ضوابط ضروری می‌باشد.

ماده ۲۱: کلاس درس، با معرفی و حضور استاد دارای حکم تدریس رسمیت می‌یابد.

ماده ۲۲: استاد، موظف به حضور مستمر و تدریس کامل منبع و محدوده درسی مطابق جدول درسی هر نیم‌سال تحصیلی است.

۴- حضور و غیاب

ماده ۲۳: حضور طلبه در همه جلسات درسی و امتحانی الزامی است.

ماده ۲۴: غیبت طلبه در بیش از حد مجاز ساعات تعیین شده هر درس، موجب حذف آن درس می‌شود. در این صورت، طلبه باید آن درس را دوباره به صورت حضوری بگذراند.

۵- خدمات آموزشی

ماده ۲۵: طلاب مطابق ضوابط و در مواقع ضروری می‌توانند از مرخصی تحصیلی استفاده نمایند.

تبصره: مدت زمان مرخصی جزء حداکثر سنوات مجاز تحصیل محسوب می‌گردد.

ماده ۲۶: انتقال طلبه دارای وضعیت فعال آموزشی از مدرسه‌ای به مدرسه دیگر، بلامانع است.

ماده ۲۷: طلبه تا پیش از نهایی شدن انتقال و تغییر کد محل تحصیل، از طلاب مدرسه مبدأ محسوب شده و طبق ضوابط باید حضور مستمر در درس داشته و از کلیه

مزایای آموزشی و خدماتی در مدرسه مبدأ برخوردار است.

۸ / برنامه آموزشی جاری سطح دو سه عمومی

ماده ۲۸: اخذ درس به صورت مهمان، در برخی از درس‌ها یا همه آن‌ها حداکثر در دو نیم‌سال و بر اساس ضوابط بلا مانع می‌باشد.

ماده ۲۹: انصراف از تحصیل فقط به درخواست خود طلبه صورت می‌پذیرد و هرگونه تقاضای انصراف از تحصیل باید به صورت کتبی به شورای مدرسه ارائه شود و پس از تأیید، انصراف قطعی خواهد شد.

تبصره: هیچ واحد آموزشی و یا مدیریتی نمی‌تواند نسبت به اجبار طلبه به انصراف از تحصیل اقدام نماید.

ماده ۳۰: در صورت بروز برخی از مشکلات آموزشی، طلبه از ادامه تحصیل منع شده و ادامه تحصیل ایشان منوط به بررسی وضعیت آموزشی او در شورا و کمیسیون مربوطه می‌باشد.

۶- ارزشیابی تحصیلی

ماده ۳۱: اخذ امتحان کتبی از دروس بر اساس محدوده مصوب و ابلاغی آن درس، می‌باشد.

ماده ۳۲: برگزاری امتحان هر درس بلافاصله بعد از اتمام کلاس‌های آن درس (با رعایت سایر شرایط مانند اتمام محدوده و برگزاری ساعات درسی مصوب)، بلا مانع است.^۱

ماده ۳۳: امتحان‌ها تنها از طلاب رسمی حوزه به عمل می‌آید و تمام طلاب موظف به شرکت در امتحان دروس انتخابی خود در مدرسه محل تحصیل هستند.

ماده ۳۴: ارزشیابی هر درس در تمام موسسه‌های امتحانی بر عهده استاد همان درس یا واحد آموزشی و بر اساس ضوابط و شرایط ابلاغی معاونت آموزش ستاد می‌باشد.^۲

ماده ۳۵: ارزشیابی هر درس در تمام موسسه‌های امتحانی و تعیین ملاک‌های نمره‌دهی در

۱ امتحانات دروس سطوح عالی در قم به صورت متمرکز و بر اساس تقویم تحصیلی ابلاغی مدیریت سطوح عالی و آزاد قم، برگزار می‌گردد.

۲. برگزاری امتحانات دروس سطوح عالی در قم به صورت متمرکز و بر عهده مدیریت سطوح عالی و آزاد قم، می‌باشد. البته مراکز فقهی پس از اخذ مجوز فعالیت از معاونت آموزش حوزه‌های علمیه، می‌توانند جهت اخذ مجوز برای برگزاری امتحانات، طراحی و تصحیح اوراق امتحانی نیز اقدام نمایند.

بخش اول: کلیات / ۹

تمام دروس همچنین محاسبه نهایی نمرات بر عهده استاد همان مدرسه و بر اساس ضوابط و شرایط ابلاغی معاونت آموزش ستاد می‌باشد.

ماده ۳۶: در ارزشیابی برخی از دروس، بر اساس آیین‌نامه‌های مربوطه، امتحان شفاهی نیز به عمل خواهد آمد که نمره نهایی آن درس معدل آزمون‌های کتبی و شفاهی آن درس خواهد بود.

ماده ۳۷: مدارس دارای مجوز اجرای سطح عالی و مراکز هدایت تحصیلی تربیتی در سطح عالی می‌توانند در هر نیم‌سال تحصیلی بخشی از نمره نهایی هر درس را به فعالیت‌های کلاسی اعم از تحقیقات کلاسی، مباحثه و... اختصاص دهند.

ماده ۳۸: نمره قبولی در هر درس ۱۲ می‌باشد.

ماده ۳۹: در صورتی که طلاب پس از حضور مستمر در کلاس، موفق به کسب نمره قبولی نشوند یا در جلسه امتحان، غیبت موجه داشته باشند لازم است، مطابق شرایط و ضوابط مجدداً در کلاس‌های درسی و امتحان همان درس شرکت کرده و نمره قبولی را کسب نمایند.

ماده ۴۰: نمرات همه دروس، اعم از قبولی و عدم قبولی، جزو سوابق تحصیلی طلبه ثبت و در معدل آن نیم‌سال و سال تحصیلی محاسبه شده ولی در معدل نهایی سطح و مقطع تحصیلی فقط نمرات دروس قبول شده محاسبه می‌گردد.

۷- فراغت از تحصیل

ماده ۴۱: طلبه در صورت گذراندن همه دروس مصوب سطح دو و یا سه و کسب حداقل معدل ۱۴ در آن سطح، فارغ‌التحصیل محسوب شده و می‌تواند برای دریافت مدرک تحصیلی مربوطه اقدام کند.

تبصره: فارغ‌التحصیلی از سطح سه و چهار حوزه‌های علمیه علاوه بر تکمیل دروس مصوب، منوط به ارائه پایان‌نامه یا رساله عملی نیز می‌باشد.

بخش دوم: امور اجرایی تحصیلی

فصل اول: برنامه‌ریزی دروس و کلاس درس

الف) ثبت نام و پذیرش

ماده ۱: طلاب پس از پایان کلیه دروس هر سطح تحصیلی می‌توانند برای ادامه تحصیل در سطح بعد اقدام نمایند.

تبصره ۱: ثبت نام و پذیرش در واحدهای آموزشی مجری سطح بالاتر، تابع دستورالعمل ابلاغی خواهد بود.

تبصره ۲: در صورتی که درسی از دروس سطح ۱ طلبه باقی مانده باشد، طلبه موظف است ابتدا نسبت به انتخاب آن درس اقدام نماید.

ماده ۲: در صورتی که طلبه قصد ادامه تحصیل در سطح بعدی تحصیلات حوزوی را داشته باشد، موظف است قبل از آغاز سال تحصیلی جدید نسبت به ثبت نام در واحد آموزشی رسمی دارای مجوز اقدام نماید.

ماده ۳: در صورت عدم ثبت نام طلبه برای ادامه تحصیل در سطح بالاتر، پرونده حوزوی طلبه به عنوان فارغ التحصیل سطح قبل به بخش فارغ التحصیلان منتقل شده و ارائه خدمات حوزوی به او براساس ضوابط مربوطه خواهد بود.

ماده ۴: بازگشت به تحصیل و ثبت نام طلبه در سال‌های بعد، با معرفی و تأیید بخش فارغ التحصیلان مبنی بر اشتغال در شئون روحانیت بلامانع می‌باشد.

تبصره: عدم اشتغال طلبه در سال‌های مذکور به شئون روحانیت، فاصله تحصیلی تلقی شده و در این زمینه طبق دستورالعمل‌های مربوطه عمل خواهد شد.

ماده ۵: در صورتی که طلبه پس از حداقل سه سال قصد بازگشت و ادامه تحصیل داشته باشد؛ به منظور زمینه سازی برای آمادگی درسی، ابتدا ملزم به شرکت در امتحان جامع شفاهی از دروس اصلی سطح یا سطوح پیشینی درسی می‌باشد که طبق

دستورالعمل مربوطه توسط واحد آموزشی پذیرش کننده برگزار می شود و طلبه

در صورت قبولی در آن آزمون، مجاز به ادامه تحصیل خواهد بود.

تبصره ۱: در صورت عدم موفقیت طلبه در آزمون جامع، می تواند پس از کسب آمادگی لازم در آزمون مجدد شرکت نماید.

تبصره ۲: تعداد دفعات اخذ آزمون مجدد در مورد هر طلبه، تابع نظر شورای مدرسه می باشد.

تبصره ۳: در صورتی که طلبه در سنوات فاصله از تحصیل، اشتغال به تدریس دروس حوزه های علمیه داشته باشد، از شرکت در امتحان جامع معاف است.

ب) انتخاب درس

❖ انتخاب درس به صورت عادی، حذف و یا اضافه کردن درس

ماده ۶: انتخاب درس از ابتدای هر نیم سال تحصیلی تا حداکثر دو هفته بعد از شروع نیم سال، طبق ضوابط در سامانه انجام می شود.

تبصره: در دوره تابستانی، سامانه از ابتدای دوره جهت انتخاب درس فعال خواهد بود.

ماده ۷: مقدار انتخاب درس در هر نیم سال حداقل ۲۴۰ و حداکثر ۴۰۰ ساعت درس می باشد.

تبصره ۱: در صورت اتمام دروس هر نیم سال طبق ضوابط و نظر شورای مدرسه بر استفاده از تمام ظرفیت ایام درسی در تقویم آموزشی، مدارس مجاز به انتخاب و ارائه درس برای طلاب خود تا حداکثر ۱۲۰ ساعت درس آموزشی در هر سال تحصیلی هستند.

تبصره ۲: در نیم سال آخر تحصیلی هر سطح در صورتی که با حداکثر ۲۰۰ ساعت درسی مازاد، دروس سطح طلبه تکمیل شده و به پایان می رسد، انتخاب درس مازاد به صورت حضوری بلا مانع است.

ماده ۸: مجموع ساعات درسی یک طلبه در طول یک سال تحصیلی، اعم از انتخاب درس اصلی (در طول نیم سال و تابستان)، ارتقایی (اعم از ارتقائی حضوری در طول نیم سال و ارتقائی غیر حضوری تابستان)، نباید بیش از ۱۵۰۰ ساعت باشد.

بخش دوم: امور اجرایی تحصیلی / ۱۳

ماده ۹: تقاضای انتخاب درس کمتر از حد معمول، در صورت تأیید اضطرار از سوی شورای آموزش، تا حداقل ۱۶۰ ساعت جایز است.

تبصره: انتخاب ساعت درس به مقدار اضطرار، حداکثر در دو نیم سال مجاز است.

ماده ۱۰: در صورت عدم قبولی در درسی از دروس نیم سال های گذشته، انتخاب درس جدید در نیم سال بعد، تنها پس از انتخاب درس مذکور مجاز می باشد.

ماده ۱۱: حذف یا اضافه دروس با رعایت حداقل و حداکثر ساعات درسی مطابق ماده ۷ همین فصل، تا پایان هفته دوم هر نیم سال تحصیلی مجاز می باشد.

ماده ۱۲: حذف اضطراری یکی از درس ها، با رعایت ماده ۷ همین فصل تا پنج هفته مانده به پایان نیم سال تحصیلی پس از تأیید مدیر مدرسه بلامانع می باشد.

❖ انتخاب درس به صورت ارتقائی

ماده ۱۳: در صورت داشتن شرایط، طلاب می توانند نسبت به ادامه تحصیل خود به صورت ارتقائی در طول نیم سال و یا دوره تابستانی اقدام نمایند.

ماده ۱۴: انتخاب درس بیش از حد نصاب معمول تا حداکثر ۱۶۰ ساعت درسی با رعایت شرایط ذیل مجاز می باشد:

۱) نداشتن مشکل آموزشی و انضباطی؛

۲) رعایت انتخاب حداقل ۲۴۰ ساعت درس در نیم سال قبل؛

۳) قبولی نهایی در همه دروس انتخابی نیم سال قبل؛

۴) کسب معدل ۱۶ در دروس نیم سال قبل؛

۵) تعهد به شرکت در تمامی کلاس های درسی مطابق ضوابط؛

۶) صلاح دید و تأیید شورای مدرسه.

تبصره: ملاک محاسبه عملکرد درسی طلبه در نیم سال متصل قبل می باشد.

ماده ۱۵: شرکت در امتحانات ارتقائی در تابستان بدون حضور در کلاس های درسی و انتخاب درس در آن، حداکثر تا ۶۴۰ ساعت از دروس سال های بعد با رعایت

جداول درسی و شرایط ذیل صورت می پذیرد:

- ۱) رعایت انتخاب حداقل ساعت درس مجاز در هر نیم‌سال در سال جاری تحصیلی؛
- ۲) قبولی در همه دروس انتخابی نیم‌سال‌های اول و دوم سال تحصیلی جاری؛
- ۳) کسب معدل ۱۶ در دروس انتخابی نیم‌سال‌های اول و دوم سال تحصیلی جاری؛
- ۴) صلاح‌دید و تأیید شورای مدرسه محل تحصیل.

ماده ۱۶: نمره قبولی امتحان ارتقایی تابستان بدون حضور در کلاس، در همه دروس ۱۶ است.

ج) فعالیت‌های کلاسی

مقدمه

در راستای اجرای مناسب آیین‌نامه آموزشی در زمینه فعالیت‌های کلاسی و با توجه به اتفاق نظر عمومی مدیریت‌های استانی و نظرخواهی بعمل آمده از مجریان، مبنی بر تصمیم ۵ نمره موضوع این فعالیت‌ها در هر دو نیم‌سال تحصیلی طلاب، شیوه‌نامه اجرای آن به منظور ساماندهی فعالیت‌های کلاسی طلاب واحدهای آموزشی سطح یک حوزه‌های علمیه و احتساب آن در ارزشیابی تحصیلی به شرح ذیل تدوین گردید:

ماده ۱۷: مصادیق فعالیت‌های کلاسی عبارتند از:

- ۱) حضور فعال و منظم در مباحثه؛
- ۲) پاسخ به پرسش‌های کلاسی (ارزیابی علمی طلبه توسط استاد)؛
- ۳) موفقیت در امتحانات هفتگی (حداقل دو امتحان در هر نیم‌سال تحصیلی)؛
- ۴) انجام تحقیق درسی و تکالیف پژوهشی ابلاغی از سوی استاد در هر سال تحصیلی.

ماده ۱۸: در هر نیم‌سال تحصیلی اختصاص ۵ نمره از ۲۰ نمره هر درس دارای کلاس به یک یا چند یا همه فعالیت‌های علمی و کلاسی طلبه (بر اساس ماده ۱۷) مجاز بوده و بقیه نمره نهایی درس به امتحان کتبی اختصاص می‌یابد.

ماده ۱۹: مرجع تأیید و تصویب درس‌های دارای فعالیت کلاسی، اقسام آن‌ها و موضوعات و منابع پژوهشی در درس‌های دارای فعالیت کلاسی پژوهشی،

بخش دوم: امور اجرایی تحصیلی / ۱۵

شورای مدرسه است.

تبصره: لازم است شورای مدرسه در مورد هر پایه دقت لازم را به عمل آورد که تعادل لازم در تعداد درس‌های دارای فعالیت‌های کلاسی و پژوهشی حفظ شود.

مباحثه

ماده ۲۰: الزامی کردن مباحثه در دروس و اختصاص تمام ۵ نمره از فعالیت‌های کلاسی آن به مباحثه با پیشنهاد استاد درس و تأیید شورای مدرسه، بلامانع می‌باشد.

ماده ۲۱: در جلسه مباحثه به بازخوانی، بررسی، تبیین و نقد مباحث و مطالبی که در محدوده درسی مصوب و توسط استاد ارائه شده است، پرداخته می‌شود.

ماده ۲۲: گروه‌های مباحثه توسط خود طلاب و با نظارت، مشورت و تأیید استاد همان درس و حداکثر تا دو هفته اول شروع آن درس تشکیل می‌شود.

ماده ۲۳: ضرورت دارد گروه‌های مباحثه بعد از تشکیل، جهت ثبت به معاونت آموزش مدرسه اطلاع داده شود.

ماده ۲۴: معاونت آموزش مدرسه می‌تواند در هر گروه مباحثه، یک نفر را به عنوان دبیر گروه انتخاب نماید.

ماده ۲۵: وظایف دبیر گروه مباحثه عبارت است از:

(۱) اطلاع‌رسانی و تعیین زمان و مکان جلسات؛

(۲) مدیریت جلسات و تنظیم زمان برای ارائه و یا نقد مباحث توسط اعضا؛

(۳) انجام حضور و غیاب جلسات و ارائه آن به استاد؛

(۴) هماهنگ کننده و رابط میان گروه و استاد و یا مدیریت مدرسه.

ماده ۲۶: تعیین مکان و زمان مباحثه بر عهده طلاب می‌باشد.

تبصره: در صورتی که مدیریت مدرسه، جلسه مباحثه را در زمان و مکان خاصی،

ضروری اعلام نماید، تبعیت از آن برای گروه‌های مباحثه ضروری خواهد بود.

ماده ۲۷: زمان مباحثه به ازاء هر دو جلسه درس، حداقل یک جلسه مباحثه ۴۵ دقیقه‌ای می‌باشد.

ماده ۲۸: جهت اختصاص یافتن نمره مباحثه به طلبه، حضور طلبه در حداقل ۸۰ درصد جلسات مباحثه ضروری می باشد.

ماده ۲۹: نمره دهی در مباحثه توسط استاد همان درس و بر اساس ملاک‌هایی همچون حضور منظم و آمادگی علمی در جلسات انجام می شود.

شیوه محاسبه نمرات

ماده ۳۰: اعمال و ثبت ۵ نمره فعالیت‌های کلاسی قبل از آغاز امتحانات الزامی است و پس از امتحانات، نمره کلاسی ثبت شده، نهایی تلقی شده و امکان ویرایش وجود نخواهد داشت.

ماده ۳۱: نمره امتحانات کتبی پایان هر نیم سال از ۲۰ می باشد.

تبصره: در صورت تعیین لزوم اختصاص ۵ نمره فعالیت‌های کلاسی یا پژوهشی در مورد درسی، نمره پایان نیم سال آن درس به صورت خودکار از حاصل جمع (فعالیت و تحقیق کلاسی) ۱۵+۵ (نمره کتبی) محاسبه می گردد.

ماده ۳۲: اختصاص فعالیت‌های کلاسی به یک یا چند یا همه فعالیت‌های مذکور در ماده ۱۷ با نظر استاد آن درس بلامانع است.

تبصره: در صورتی که تعداد فعالیت‌های انتخابی بیش از یک مورد باشد تأثیر آن‌ها در نمره نهایی مربوط به فعالیت کلاسی به صورت مساوی خواهد بود.

ماده ۳۳: هر یک از فعالیت‌های کلاسی در سامانه از ۲۰ نمره ثبت می شود.

ماده ۳۴: تبدیل نمرات ۲۰ نمره‌ای هر یک از بخش‌های فعالیت کلاسی به یک نمره معدل و در نهایت تبدیل آن به ۵ نمره توسط سامانه، به صورت خودکار و به

شرح ذیل انجام می پذیرد:

جدول محاسبه نمره فعالیت کلاسی و امتحان کتبی در هر یک از نیم سال‌های اول و دوم:

نمره نهایی درسی	نمره کتبی پایان ترم	نمره کلاسی	۵ نمره			
			پرسش و پاسخ درسی	مباحثه	تحقیق و پژوهش	امتحان هفتگی
۱۵ یا ۲۰+۵	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰
	C	B	A			

بخش دوم: امور اجرایی تحصیلی / ۱۷

(A) مجموع بخش های فعالیت کلاسی بوده که ارزش گزاری اولیه هر یک ۲۰ نمره می باشد و در نهایت مجموع آن ها در جدول B معدل گیری شده و تبدیل به یک نمره واحد می گردد.
(B) معدل به دست آمده از مجموع فعالیت های کلاسی جدول A می باشد که بر اساس نمره ۲۰ ثبت می گردد.
(C) ۲۰ نمره امتحان کتبی پایان هر نیم سال است.

(B+C) در صورت ثبت نمره فعالیت کلاسی در جدول، به صورت خودکار سامانه نمره نهایی نیم سال را به صورت ۱۵+۵ محاسبه کرده و در صورت عدم ثبت نمره فعالیت کلاسی نمره امتحان کتبی فقط ۲۰ نمره محاسبه می گردد. لذا طرح سوال امتحان کتبی نیم سال تحصیلی ۲۰ نمره می باشد تا امکان برگزاری درس بدون لحاظ ۵ نمره فعالیت کلاسی نیز وجود داشته باشد.

ماده ۳۵: پس از به دست آمدن نمره طلبه از ۵ نمره کلاسی نمره اخذ شده در کنار نمره کتبی هر درس برای یافتن به نمره نهایی هر نیم سال ثبت خواهد شد.

ماده ۳۶: شرط قبولی در هر نیم سال کسب نمره حداقل ۱۲ از مجموع نمره فعالیت های کلاسی و امتحان کتبی پایان هر نیم سال می باشد (نمره نهایی هر نیم سال) = ۲۰ = ۱۵ (امتحان کتبی) + ۵ (فعالیت کلاسی).

ماده ۳۷: در صورتی که ارائه درس در اولین حضور طلبه در کلاس همراه با پژوهش، نمره کلاسی و ... بوده، نمره پژوهشی اخذ شده توسط طلبه، در امتحان مرحله تجدیدی و استادیاری هم لزوماً لحاظ می گردد و امتحان درس استادیاری یا تجدیدی از ۱۵ نمره محاسبه خواهد شد.

ماده ۳۸: با فرض لحاظ ۵ نمره فعالیت های کلاسی، امتحان تجدیدی هر نیم سال فقط به صورت امتحان کتبی ۲۰ نمره ای برگزار و در صورت عدم کسب حداقل نمره ۱۲ در امتحان کتبی تجدیدی همان نمره تجدیدی به عنوان نمره نهایی آن نیم سال ثبت خواهد شد.

❖ انتخاب درس در دوره آموزشی تابستانی

ماده ۳۹: شرکت در دوره آموزشی تابستانی و انتخاب درس در آن برای همه طلاب، با

رعایت شرایط ذیل بلا مانع می باشد:

- ۱) ثبت نام در دوره و انتخاب درس تا سقف حداکثر ۲۲۰ ساعت؛
- ۲) تعهد به شرکت در تمامی کلاس های درسی مطابق ضوابط؛
- ۳) برگزاری کلاس برای هر درس طبق جداول درسی مصوب؛
- ۴) صلاح دید و تأیید مدیر مدرسه محل تحصیل.

د) برنامه ریزی کلاس های درسی

ماده ۴۰: حد نصاب تشکیل کلاس در ابتدای هر نیم سال، در مدارس شهر قم حداقل ۱۰

نفر و در مدارس شهرستان ها، در سطح یک حداقل ۷ نفر است^۱.

تبصره ۱: حداکثر افراد در هر کلاس درس ۲۵ نفر است.

تبصره ۲: در موارد خاص، تشکیل کلاس در کمتر یا بیشتر از حدنصاب مذکور، با

پیشنهاد مدرسه و تأیید مدیریت استان امکان پذیر می باشد.

ماده ۴۱: کلاس درس، با معرفی و حضور استاد دارای حکم تدریس رسمیت می یابد.

ماده ۴۲: استاد، موظف به حضور مستمر و تدریس کامل منبع و محدوده درسی مطابق

جدول درسی هر نیم سال تحصیلی است.

ماده ۴۳: در صورتی که محدوده های درسی در طول نیم سال به پایان نرسد، مدرسه و استاد

مدرسه موظف به برگزاری جلسات جبرانی برای آن درس می باشند.

ماده ۴۴: در صورتی که مدرسه برای تکمیل محدوده درس نیاز به اضافه کردن ساعات

درسی داشته باشد می تواند با مجوز شورای مدرسه نسبت به اضافه کردن ۲۰

درصد ساعات تعیین شده، در این خصوص اقدام نماید. همچنین کم کردن

ساعات درسی به شرط تکمیل محدوده و عدم اختلال در یادگیری طلاب تا

۱. حد نصاب مذکور صرفاً برای رسمیت بخشیدن به درس و ثبت آن در سیستم آموزشی است و پرداخت حق الزحمه اساتید محترم تابع قوانین ابلاغی مخصوص به خود است و مشمول این بند نمی شود.

بخش دوم: امور اجرایی تحصیلی / ۱۹

سقف ۲۰ درصد ساعات تعیین شده برای هر درس بلامانع است.

ماده ۴۵: عدم استفاده از منبع آموزشی تأیید شده و یا عدم ارائه درس بر اساس محدوده‌های ابلاغ شده، موجب حذف درس و نمره آن می‌شود.

ماده ۴۶: مدت زمان هر جلسه درس، ۵۰ دقیقه است.

ماده ۴۷: اساتید می‌توانند در طول هر نیم‌سال تحصیلی، تا سقف ۱۰ ساعت مشاوره و جلسه پرسش و پاسخ، افزون بر ساعات اختصاص یافته به هر درس برگزار کنند.

ماده ۴۸: چنانچه استادی قادر به حضور در جلسه‌ای از کلاس درس نبود، موظف است تا پیش از شروع کلاس، مدیریت مدرسه را مطلع سازد تا جهت اطلاع‌رسانی به طلاب یا جایگزینی استاد، تدبیر لازم اندیشیده شود.

هـ) برنامه‌ریزی و اجرای دوره تابستانی

مقدمه

به منظور فراهم آوردن امکان استمرار تحصیل در طول سال، کم کردن تعطیلات، برنامه‌ریزی علمی در اوقات فراغت طلاب و ایجاد امکان پیشرفت تحصیلی برای طلاب متقاضی، دوره آموزشی تابستانی برگزار می‌گردد.

ماده ۴۹: حضور طلاب در دوره آموزشی تابستانی، اختیاری می‌باشد.

ماده ۵۰: برگزاری دوره‌های آموزشی تابستانی در محدوده طلاب یک یا چندین مدرسه علمیه، پس از اخذ مجوز از شورای آموزش استان بلامانع می‌باشد.

ماده ۵۱: مدارس و یا مدیریت‌های استانی که دارای شرایطی همانند داشتن فضای آموزش مناسب، امکانات اسکان و رفاه طلاب، اساتید و ... می‌باشند، می‌توانند نسبت به برگزاری دوره آموزشی تابستانی برای طلاب خود و یا طلاب چندین مدرسه دیگر در محدوده مدیریت استانی و یا سایر مدیریت‌های استانی، اقدام نمایند.

ماده ۵۲: کلیه امور اجرایی دوره اعم از ثبت نام طلاب، برگزاری کلاس‌ها، ثبت نمرات و ... توسط مدرسه مجری و با نظارت معاونت آموزش مدیریت استانی انجام می‌شود.

❖ امور اجرایی و آموزشی دوره

ماده ۵۳: زمان برگزاری دوره‌های آموزشی تابستانی از پایان امتحانات نیم‌سال دوم تا شروع سال تحصیلی بعد می‌باشد

ماده ۵۴: طلاب با شرط انتخاب حداقل ۸۰ ساعات درسی، مجاز به ثبت نام در دوره هستند.

ماده ۵۵: ارائه دروس در دوره‌های آموزشی تابستانی برای گروه‌های ذیل می‌باشد:

(۱) متقاضیان ادامه تحصیل به صورت حضوری؛

(۲) متقاضیان تکمیل نواقصی دروس گذشته^۱.

ماده ۵۶: مدرسه مجری دوره، جهت تصمیم‌گیری و اخذ مجوز اجرای دوره تابستانی، حداکثر تا نیمه خردادماه هر سال اقدام نماید.

تبصره: تصمیم‌گیری در خصوص دوره‌های آموزشی تابستانی دروس سطوح عالی قم، بر مدیریت سطوح عالی و آزاد قم می‌باشد.

ماده ۵۷: رعایت نکات ذیل در ارائه درخواست برای برگزاری دوره و همچنین تصمیم‌گیری در خصوص دوره‌های آموزشی ضروری می‌باشد:

(۱) داشتن مجوز ارائه دروس مطابق مجوز تأسیس مدارس و مدیریت‌های استانی؛

(۲) وجود امکانات اجرای دوره اعم از امکانات رفاهی، علمی و آموزشی در محل برگزاری دوره؛

(۳) معرفی اساتید رسمی یا دارای مجوز تدریس در مواد درسی ارائه شده؛

(۴) ارائه جداول درسی، تقویم آموزشی، نحوه ارائه برنامه‌های فوق‌العاده فرهنگی و تربیتی و ... به صورت تفصیلی در زمان ارائه پیشنهاد و بررسی درخواست؛

(۵) برگزاری کلاس‌های درسی مطابق جداول درسی و سایر آیین‌نامه‌های مربوطه.

۱. شرکت افرادی که در نیم سال دوم، درسی را تجدید شده‌اند، در امتحانات دوره تابستانی الزامی و در کلاس‌های دوره اختیاری می‌باشد.

بخش دوم: امور اجرایی تحصیلی / ۲۱

ماده ۵۸: برگزاری دوره، بدون اخذ مجوز موجب عدم تأیید دروس، نمرات و ... خواهد شد.

ماده ۵۹: شرایط ثبت نام در دوره آموزشی تابستانی به شرح ذیل می باشد:

(۱) داشتن پرونده فعال آموزشی؛

(۲) تعهد به حضور مستمر در برنامه ها و کلاس های درسی دوره؛

(۳) ارائه معرفی نامه و تأیید اخلاقی از مدرسه مبدأ به مدیر مدرسه مجری دوره.

ماده ۶۰: رعایت کلیه ضوابط آموزشی و درسی، امتحانی، قبولی، تجدیدی، ثبت نمره و ... بر اساس آیین نامه ها و دستورالعمل های ابلاغی، ضروری می باشد.

ماده ۶۱: برگزاری حداقل ۸۰ درصد از ساعات دروس مطابق جداول درسی و به صورت حضوری، الزامی می باشد.

ماده ۶۲: نمره قبولی، برای طلاب شرکت کننده در دوره، در همه دروس، نمره ۱۲ می باشد.

تبصره: نمرات دروس در سامانه به صورت مستقل و مطابق هر عنوان درسی ثبت می گردد.

ماده ۶۳: در صورت عدم کسب نمره قبولی در امتحان درس های دوره، تصمیم گیری در مورد وضعیت طلبه در خصوص شیوه امتحان مجدد (شامل: حضور مجدد طلبه در امتحان همان درس در همان دوره و یا نیم سال بعد و یا حضور مجدد در کلاس های درسی در طول سال تحصیلی) بر عهده شورای مدرسه می باشد.

فصل دوم: جداول دروس و منابع آموزشی

الف) جداول درسی نیمسال‌های مختلف و ساعات آن‌ها

ماده ۶۴: جداول درسی برنامه آموزشی جاری در سطوح دو و سه عمومی، به شرح ذیل می‌باشد:

نیمسال اول (پایه هفتم)

ساعت	عنوان درس	کد درس
۸۰	اصول بخش (۱)	-
۸۰	فقه ۱ بخش (۱)	-
۸۰	فقه ۲ بخش (۱)	-
۵۰	فلسفه بخش (۱)	-
۳۰	تفسیر	-
۳۲۰	جمع ساعات	

نیمسال دوم (پایه هفتم)

ساعت	عنوان درس	کد درس
۸۰	اصول بخش (۲)	-
۸۰	فقه ۱ بخش (۲)	-
۸۰	فقه ۲ بخش (۲)	-
۵۰	فلسفه بخش (۲)	-
۳۰	عقاید	-
۳۲۰	جمع ساعات	

نیمسال اول (پایه هشتم)

ساعت	عنوان درس	کد درس
۸۰	اصول ۱ بخش (۱)	-
۱۱۰	اصول ۲ بخش (۱)	-
۸۰	فقه ۳ بخش (۱)	-
۲۰	رجال	-
۳۰	تفسیر	-
۳۲۰	جمع ساعات	

بخش دوم: امور اجرایی تحصیلی / ۲۳

نیم‌سال دوم (پایه هشتم)

ساعت	عنوان درس	کد درس
۸۰	اصول ۱ بخش (۲)	-
۱۱۰	اصول ۲ بخش (۲)	-
۸۰	فقه ۳ بخش (۲)	-
۴۰	عقاید	-
۳۱۰	-	-

نیم‌سال اول (پایه نهم)

ساعت	عنوان درس	کد درس
۸۰	اصول بخش (۱)	-
۸۰	فقه ۴ بخش (۱)	-
۸۰	فقه ۵ بخش (۱)	-
۵۰	فلسفه بخش (۱)	-
۳۰	تفسیر	-
۳۲۰	جمع ساعات	-

نیم‌سال دوم (پایه نهم)

ساعت	عنوان درس	کد درس
۸۰	اصول بخش (۲)	-
۸۰	فقه ۴ بخش (۲)	-
۸۰	فقه ۵ بخش (۲)	-
۵۰	فلسفه بخش (۲)	-
۲۰	رجال	-
۳۱۰	جمع ساعات	-

نیم‌سال اول (پایه دهم)

ساعت	عنوان درس	کد درس
۸۰	اصول ۱ بخش (۱)	-
۸۰	اصول ۲ بخش (۱)	-
۸۰	فقه ۶ بخش (۱)	-
۴۰	درایه	-
۵۵	فلسفه بخش (۱)	-
۳۳۵	جمع ساعات	-

نیم سال دوم (پایه دهم)

ساعت	عنوان درس	کد درس
۸۰	اصول ۱ بخش (۲)	-
۸۰	اصول ۲ بخش (۲)	-
۸۰	فقه ۶ بخش (۲)	-
۵۵	فلسفه بخش (۲)	-
۴۰	تفسیر	-
۳۳۵	جمع ساعات	

ب) منابع درسی و محدوده‌های آن‌ها

ماده ۶۵: تدریس دروس تنها بر اساس کتاب‌ها و نسخه معرفی شده توسط معاونت آموزش^۱ مجاز می‌باشد.

ماده ۶۶: استفاده از منابع آموزشی پیشنهادی تنها پس از تأیید معاونت آموزش ستاد مجاز است.

تبصره: مدارس علمیه می‌توانند منابع پیشنهادی خود را به شرط تطبیق حداقل ۸۰

درصدی با محدوده و سرفصل‌های منبع اصلی، پس از بررسی درگروه علمی - تربیتی

مدرسه و شورای آموزش استان، به معاونت آموزش ستاد معرفی نمایند.

بخش دوم: امور اجرایی تحصیلی / ۲۵

ماده ۶۷: منابع درسی مورد تأیید و مجاز برای استفاده در برنامه آموزشی سطوح دو و سه

عمومی به شرح ذیل می باشد:

نیم سال اول (پایه هفتم)

منبع				عنوان درس
صفحه	فصول و مباحث	مؤلف	عنوان کتاب	
	از اول رسائل تا اول اجماع منقول	مرتضی انصاری	رسائل	اصول بخش (۱)
	از اول مکاسب محرمة تا اول المسألة التاسعة	مرتضی انصاری	مکاسب	فقه ۱ بخش (۱)
	از اول النوع الخامس تا اول الأمر الثاني (ان المتیقن من مورد المعاطاة)	مرتضی انصاری	مکاسب	فقه ۲ بخش (۱)
	از اول کتاب تا اول مرحله هشتم	محمدحسین طباطبایی	بداية الحکمة	فلسفه بخش (۱)
	سوره مبارکه توبه	حسن طبرسی	جوامع الجامع جلد ۲	تفسیر

نیم سال دوم (پایه هفتم)

منبع				عنوان درس
صفحه	فصول و مباحث	مؤلف	عنوان کتاب	
	از اول اجماع منقول تا اول دلیل انسداد	مرتضی انصاری	رسائل	اصول بخش (۲)
	از اول المسألة التاسعة تا اول النوع الخامس (مما يحرم التکسب به)	مرتضی انصاری	مکاسب	فقه ۱ بخش (۲)
	از الأمر الثاني تا اول الکلام فی شروط المتعاقدين	مرتضی انصاری	مکاسب	فقه ۲ بخش (۲)
	از اول مرحله هشتم تا پایان کتاب	محمدحسین طباطبایی	بداية الحکمة	فلسفه بخش (۲)
	از اول کتاب تا اول نبوت	جعفر سبحانی	محاضرات فی الإلهیات	عقاید

نیم سال اول (پایه هشتم)

منبع				عنوان درس
صفحه	فصول و مباحث	مؤلف	عنوان کتاب	
	از ابتدای المقصد الثالث فی الشک تا ابتدای المقام الثانی فی الشبهه الغير المحصوره	مرتضی انصاری	رسائل	اصول ۱ بخش (۱)
	از ابتدای بحث استصحاب تا ابتدای تعارض الاستصحاب	مرتضی انصاری	رسائل	اصول ۲ بخش (۱)
	از ابتدای الکلام فی شروط المتعاقدين تا ابتدای اما القول فی المجیز	مرتضی انصاری	مکاسب	فقه ۳ بخش (۱)
	از اول تا اول مشایخ الثقات	جعفر سبحانی	کلیات علم رجال	رجال
	سوره های رعد و یوسف	حسن طبرسی	جوامع الجوامع جلد ۲	تفسیر

نیم سال دوم (پایه هشتم)

منبع				عنوان درس
صفحه	فصول و مباحث	مؤلف	عنوان کتاب	
	از ابتدای المقام الثانی فی الشبهه الغير المحصوره تا ابتدای بحث استصحاب	مرتضی انصاری	رسائل	اصول ۱ بخش (۲)
	از ابتدای تعارض الاستصحاب تا پایان کتاب	مرتضی انصاری	رسائل	اصول ۲ بخش (۲)
	از ابتدای اما القول فی المجیز تا القول فی شرایط العوضین	مرتضی انصاری	مکاسب	فقه ۳ بخش (۲)
	از اول نبوت تا پایان کتاب	جعفر سبحانی	محاضرات فی الإلهیات	عقاید

نیم سال اول (پایه نهم)

منبع				عنوان درس
صفحه	فصول و مباحث	مؤلف	عنوان کتاب	
	از اول کتاب تا اول فی ما یتعلّق بصیغۀ الامر	محمد کاظم خراسانی	کفایة الاصول	اصول بخش (۱)
	از اول القول فی شرائط العوضین تا مسأله اشتراط العلم بقدر المثلث	مرتضی انصاری	مکاسب	فقه ۴ بخش (۱)
	از اول خیارات تا اول مسقطات خیار الغبن	مرتضی انصاری	مکاسب	فقه ۵ بخش (۱)
	از ابتدا تا پایان المرحله الخامسة (فی الماهیة و احکامها)	محمد حسین طباطبایی	نهایة الحکمة	فلسفه بخش (۱)
	سوره مبارکه اِسراء	محمد حسین طباطبایی	جلد ۱۳ المیزان	تفسیر

نیم سال دوم (پایه نهم)

منبع				عنوان درس
صفحه	فصول و مباحث	مؤلف	عنوان کتاب	
	از اول فی ما یتعلّق بصیغۀ الأمر تا اول بحث النواهی	محمد کاظم خراسانی	کفایة الاصول	اصول بخش (۲)
	از اول مسأله اشتراط العلم بقدر المثلث تا اول خیارات	مرتضی انصاری	مکاسب	فقه ۴ بخش (۲)
	از اول مسقطات خیار الغبن تا اول القول فی ماهیة العیب	مرتضی انصاری	مکاسب	فقه ۵ بخش (۲)
	از ابتدای المرحله السادسة تا پایان المرحله السابعة (فی الواحد و الکثیر)	محمد حسین طباطبایی	نهایة الحکمة	فلسفه بخش (۲)
	از اول مشایخ الثقات تا پایان کتاب	جعفر سبحانی	کلیات علم رجال	رجال

نیم سال اول (پایه دهم)

منبع				عنوان درس
صفحه	فصول و مباحث	مؤلف	عنوان کتاب	
	از المقصد الثانی فی النواهی تا اول المقصد الخامس (المطلق و المقید)	محمد کاظم خراسانی	کفایة الاصول	اصول ۱ بخش (۱)
	از المقصد السابع اصول العمليّة تا اول تنبيهات الاستصحاب	محمد کاظم خراسانی	کفایة الاصول	اصول ۲ بخش (۱)
	از القول فی ماهیه العیب تا اول الكلام فی أحكام الخيار	مرتضى انصاری	مکاسب	فقه ۶ بخش (۱)
	اصول الحديث و احكامه	جعفر سبحانی	درایه	درایه
	از ابتدای المرحلة الثامنة (فی العلة و المعلول) تا ابتدای المرحلة الحادی عشر (فی العقل و العاقل و المعقول)	محمد حسین طباطبایی	نهایة الحکمة	فلسفه بخش (۱)

نیم سال دوم (پایه دهم)

منبع				عنوان درس
صفحه	فصول و مباحث	مؤلف	عنوان کتاب	
	از المقصد الخامس (المطلق و المقید) تا اول المقصد السابع اصول العمليّة	محمد کاظم خراسانی	کفایة الاصول	اصول ۱ بخش (۲)
	تنبيهات الاستصحاب تا پایان کتاب	محمد کاظم خراسانی	کفایة الاصول	اصول ۲ بخش (۲)
	از الكلام فی احكام الخيار تا پایان کتاب	مرتضى انصاری	مکاسب	فقه ۶ بخش (۲)
	از ابتدای المرحلة الحادی عشر تا پایان کتاب	محمد حسین طباطبایی	نهایة الحکمة	فلسفه بخش (۲)
	سوره مباره کهف	محمد حسین طباطبایی	جلد ۱۳ المیزان	تفسیر

فصل سوم: حضور و غیاب^۱

ماده ۶۸: حضور طلبه در همه جلسات درسی و امتحانی الزامی است.

ماده ۶۹: ثبت حضور و غیاب در کلاس باید به تأیید استاد برسد.

ماده ۷۰: طلبه موظف است رأس ساعت در کلاس درس حضور یابد و تأخیر در حضور و تسریع در خروج بیش از ۱۰ دقیقه، غیبت و کمتر از ۱۰ دقیقه در هر سه جلسه، یک غیبت در آن درس به شمار می‌آید.

ماده ۷۱: غیبت طلبه در بیش از یک هشتم ساعات تعیین شده هر درس^۲، موجب حذف آن درس می‌شود. در این صورت، طلبه باید آن درس را دوباره به صورت حضوری بگذراند.

تبصره ۱: هر غیبت غیر موجه دو غیبت موجه به شمار می‌آید.

تبصره ۲: تشخیص موجه یا غیر موجه بودن غیبت بر عهده مدیر مدرسه است.

تبصره ۳: در صورت افزایش غیبت طلبه از یک هشتم تا کمتر از دو هشتم ساعات هر درس، مشروط به اینکه امکان حضور در درس را نداشته است، مرجع تصمیم‌گیری حذف یا عدم حذف درس مدیر مدرسه است و در صورتی که غیبت‌ها بیش از دو هشتم باشد، مرجع تصمیم‌گیری در خصوص حذف غیبت و ... شورای مدرسه می‌باشد.

۱. حضور و غیاب دروس سطوح عالی قم، تابع مقررات حضور و غیاب ابلاغی از سوی مدیریت سطوح عالی و آزاد قم می‌باشد. البته

حضور و غیاب در همه جلسات درسی و امتحانی الزامی می‌باشد.

۲. در صورتی که مطابق تبصره ماده ۱۳ قسمت «آیین‌نامه آموزشی» مندرج در «کلیات»، ساعات دروس با تصمیم مدرسه تغییر کند،

ملاک محاسبه حد نصاب حضور و غیاب، ساعات تعیین شده توسط مدرسه می‌باشد.

فصل چهارم: امتحانات

ماده ۷۲: نمره نهایی دروس بر اساس موارد ذیل تعیین و ثبت می‌گردد:

(۱) آزمون کتبی نهایی؛

(۲) فعالیت کلاسی؛ در برخی از دروس مطابق ضوابط و شرایط خاصی، ۵ نمره از نمره نهایی به فعالیت کلاسی در قالب ارائه تحقیق، مباحثه، آمادگی علمی در کلاس و ... با نظر استاد مربوطه، اختصاص دارد.

(۳) امتحان شفاهی؛ در تعدادی از دروس حسب آیین‌نامه مربوطه، امتحان شفاهی به عمل خواهد آمد که نمره نهایی آن دروس حاصل جمع و معدل آزمون‌های کتبی و شفاهی آن درس خواهد بود.

الف) امتحانات کتبی

ماده ۷۳: اخذ امتحان کتبی از دروس بر اساس محدوده مصوب و ابلاغی آن درس، می‌باشد.

ماده ۷۴: برگزاری امتحان هر درس بلافاصله بعد از اتمام کلاس‌های آن درس (با رعایت سایر شرایط مانند اتمام محدوده و برگزاری ساعات درسی مصوب)، بلامانع است.

تبصره: تعیین زمان برگزاری امتحانات بر عهده مدارس می‌باشد و امتحاناتی که طراحی سوالات آن مطابق ماده ۷۶ همین فصل بر عهده معاونت آموزش ستاد می‌باشد، در ۴ نوبت در سال تحصیلی برای همه آزمون‌ها (اصلی، تجدیدی، ارتقائی) تعیین و برگزار می‌گردد.

ماده ۷۵: امتحان‌ها تنها از طلاب رسمی حوزه به عمل می‌آید و تمام طلاب موظف به شرکت در امتحان دروس انتخابی خود در مدرسه محل تحصیل هستند.

ماده ۷۶: انتخاب درس در دوره تابستانی فقط جهت حضور در جلسه امتحان (بدون

بخش دوم: امور اجرایی تحصیلی / ۳۱

شرکت در کلاس) در دروس تجدیدی^۱ و دروسی که جهت کسری معدل^۲ اخذ شده است، بلامانع می باشد.

ماده ۷۷: طرح سؤال‌های امتحانی در تمام موسم‌های امتحانی (اصلی، تجدیدی و ارتقایی)، بر عهده استاد مدرسه در همان درس، منوط به داشتن حکم تدریس و بر اساس اصول و ضوابط ارائه شده از سوی معاونت آموزش می باشد.

تبصره ۱: برگزاری امتحانات دروس سطوح عالی در قم به صورت متمرکز و بر عهده مدیریت سطوح عالی و آزاد قم می باشد. البته مراکز فقهی پس از اخذ مجوز فعالیت از معاونت آموزش حوزه‌های علمیه، می توانند جهت اخذ مجوز برای برگزاری امتحانات، طراحی و تصحیح اوراق امتحانی نیز اقدام نمایند.

تبصره ۲: معاونت آموزش ستاد می تواند در تمام موسم‌های امتحانی با اطلاع رسانی قبلی^۳، نسبت به طراحی سوال یک پارچه و متمرکز برای تعدادی از دروس اقدام نماید.

ماده ۷۸: در صورتی که استاد مدرس، حکم رسمی تدریس نداشته باشد، تنها در صورت صدور مجوز طرح و تصحیح سؤال از سوی شورای آموزش استان، طراحی و تصحیح برگه‌های امتحانی برای ایشان مجاز خواهد بود.

تبصره: ضرورت دارد مدیریت مدرسه نسبت به اخذ مجوز مذکور از مدیریت استان در ابتدای نیم سال اقدام نماید.

ماده ۷۹: تصحیح اوراق امتحانی تمام دروس در همه موسم‌های امتحانی بر عهده استاد دارای حکم یا مجوز تدریس آن مدرسه، طبق اصول و ضوابط ارائه شده از سوی معاونت آموزش ستاد می باشد.^۴

ماده ۸۰: معاونت آموزش مدیریت‌های استانی و ستاد در هر موسم امتحانی تعدادی از

۱. شرکت در امتحانات تجدیدی در دوره تابستانی مربوط به طلابی می باشد که دروس نیم سال دوم همان سال تحصیلی را تجدید شده اند می باشد.

۲. آیین نامه نحوه حضور طلاب در امتحانات جهت جبران کسری معدل در همین فصل آمده است.

۳. دستورالعمل سالیانه مربوط به این نوع از امتحان‌ها توسط معاونت آموزش تنظیم و ابلاغ خواهد شد.

۴ طراحی و تصحیح اوراق امتحانی دروس سطوح عالی قم بر اساس ضوابط ابلاغی مدیریت سطوح عالی و آزاد قم می باشد.

سوالات امتحانی و اوراق تصحیح شده در مدارس را، به صورت تصادفی، مورد بررسی و ارزیابی قرار خواهد داد.

ماده ۸۱: در صورت عدم مطابقت سوال‌های امتحانی و تصحیح اوراق با اصول و ضوابط ابلاغی ستاد و یا احراز تخلف، مراتب حسب مورد در شورای آموزش استانی و یا معاونت آموزش ستاد بررسی شده و پس از آن استمرار مجوز مدرسه یا استاد در طرح سوال یا تصحیح اوراق منوط به تصمیم شورای آموزش استان یا معاونت آموزش ستاد خواهد بود.

تبصره ۱: بررسی و ارزیابی طراحی و تصحیح سوالات امتحانی مدارس سطح یک قم بر عهده معاونت آموزش ستاد می‌باشد.

تبصره ۲: شورای آموزش استان یا معاونت آموزش ستاد می‌تواند برای مدارس مذکور، احکامی از قبیل تذکر کتبی، لغو حکم تدریس استاد، اعمال محدودیت‌های آموزشی برای مدرسه و ابطال نمرات را در نظر بگیرند.

تبصره ۳: معاونت آموزش می‌تواند برای مدارس که در ارزیابی‌های صورت گرفته، شرایط و ضوابط طراحی و تصحیح سوالات امتحانی را با کیفیت مناسب رعایت نموده‌اند، مشوق‌هایی در نظر بگیرد.

ماده ۸۲: در مدت زمان مجاز نبودن یک مدرسه یا استاد برای طرح یا تصحیح آزمون‌ها مدیریت استان در مورد طرح سوال یا تصحیح اوراق مربوطه توسط استاد رسمی دیگر یا مدرسه تحت پوشش دیگر تدبیر لازم را اتخاذ می‌نماید.

ماده ۸۳: نمره قبولی در هر درس ۱۲ می‌باشد.

ماده ۸۴: تعیین ملاک‌های نهایی نمره‌دهی در تمام درس‌ها و همچنین محاسبه نهایی نمره‌ها بر عهده استاد همان درس و بر اساس ضوابط ابلاغ شده، می‌باشد.

تبصره: تعیین ملاک‌های مذکور و همچنین محاسبه نمرات دروس سطوح عالی قم بر عهده مدیریت سطوح عالی و آزاد قم و بر اساس ضوابط ابلاغی می‌باشد.

ماده ۸۵: در هر سال تحصیلی در صورتی که تنها در یک ماده درسی نمره نهایی کمتر از

بخش دوم: امور اجرایی تحصیلی / ۳۳

۱۲ بوده ولی از ۱۰ کمتر نباشد، به شرط اینکه در همان سال تحصیلی حداقل ۷۰۰ ساعت درسی اخذ شده داشته باشد و همچنین معدل آن سال تحصیلی به ۱۲ برسد، در صورت درخواست طلبه آن درس قبول به حساب می‌آید.

ماده ۸۶: در صورتی که طلاب پس از حضور مستمر در کلاس، موفق به کسب نمره قبولی نشوند یا در جلسه امتحان، غیبت موجه داشته باشند، تنها برای یک مرتبه حق شرکت در موسم بعدی امتحانات را دارند؛ در غیر این صورت به ترتیب و به شرح ذیل اقدام می‌شود:

(۱) انتخاب درس به صورت حضوری در نیم‌سال تحصیلی بعدی با استادیار و شرکت در امتحان آن، در صورت صلاحدید و اجازه شورای مدرسه یا مهمان‌شدن در مدرسه دیگر، برای همان درس، مطابق ضوابط؛

(۲) انتخاب درس و حضور مستمر در کلاس، در صورت عدم موفقیت در مرحله‌های گذشته، طبق ضوابط، با محاسبه ساعات درس در اولین نیم‌سال بعدی ارائه درس به صورت رسمی.

تبصره ۱: تشخیص موجه بودن غیبت برعهده مدیر مدرسه است.

تبصره ۲: ساعات درس خوانده شده با استاد یار، جزو سقف ساعات انتخاب درس محاسبه نمی‌گردد.

ماده ۸۷: تعداد ساعات درس استادیاری از حداقل ۵۰ درصد ساعات مصوب درسی نباید تقلیل یابد.

تبصره: تشخیص و تعیین مقدار ساعت‌های درس استادیاری برعهده شورای مدرسه و حسب مورد است.

ماده ۸۸: در صورتی که ارائه درس در اولین نیم‌سال حضور طلبه در کلاس همراه با پژوهش، نمره کلاسی و ... بوده، نمره پژوهشی اخذ شده توسط طلبه، در امتحان مرحله تجدیدی و استادیاری هم لزوماً لحاظ می‌گردد و امتحان درس استادیاری یا تجدیدی از ۱۵ نمره محاسبه خواهد شد.

ماده ۸۹: انصراف در جلسه امتحان یا غیبت غیرموجه به منزله نمره صفر است.

ماده ۹۰: کسانی که طبق ضوابط در امتحان یک درس قبول شده‌اند، نمی‌توانند مجدداً در امتحان آن درس شرکت نمایند.

تبصره: حضور در امتحانات جبران کسری معدل مطابق ضوابط مربوطه بلا مانع می‌باشد.

ماده ۹۱: افرادی که حذف درس، غیبت غیرموجه یا انصراف در جلسه امتحان دارند موظف هستند در اولین نیم‌سال تحصیلی بعدی ارائه درس، ضمن حضور مستمر در کلاس، در امتحان آن درس شرکت کنند.

ماده ۹۲: درخواست تجدیدنظر، حداکثر تا یک هفته پس از اعلام نتایج، طبق ضوابط و از طریق سامانه پذیرفته می‌شود.

تبصره: پس از نهایی شدن نمرات در مدرسه، ورود و ویرایش نمرات مجاز نمی‌باشد و در صورت نیاز به باز شدن دسترسی، تصمیم‌گیری بر عهده مدیریت استان می‌باشد.

ماده ۹۳: تقاضای تجدیدنظر در مورد نمرات بین ۸ تا ۱۴ پذیرفته می‌شود.

تبصره: پذیرش درخواست تجدیدنظر در غیر موارد فوق، بر عهده شورای مدرسه است.

ماده ۹۴: نمرات همه دروس، اعم از قبولی و عدم قبولی، جزو سوابق تحصیلی طلبه ثبت و در معدل آن نیم‌سال و سال تحصیلی محاسبه شده و معدل نهایی سطح تحصیلی تنها از دروس قبولی طلبه، محاسبه می‌گردد.

تبصره: نمره‌های عدم قبولی، در معدل کل پایه و سطح تحصیلی مورد محاسبه قرار نمی‌گیرد.

ب) امتحانات شفاهی

مقدمه

به منظور ارتقاء توانمندی و سنجش علمی، ارتقای سطح علمی و آموزشی و همچنین ارزیابی قدرت بیان و تجزیه و تحلیل مطالب، از طلاب واجد شرایط امتحان شفاهی در برخی از دروس، اخذ می‌گردد.

شرایط و نحوه برگزاری امتحان شفاهی سطوح عالی حوزه‌های علمیه به شرح ذیل می‌باشد:

ماده ۹۵: برگزاری امتحان شفاهی برعهده مدیریت مدرسه و توسط اساتید دارای مجوز مربوطه، می‌باشد.^۱

ماده ۹۶: در تعدادی از دروس، حسب آیین‌نامه مربوطه، امتحان شفاهی نیز به عمل خواهد آمد که نمره نهایی آن دروس حاصل جمع و معدل آزمون‌های کتبی و شفاهی آن درس خواهد بود.

ماده ۹۷: برگزاری امتحان شفاهی در مدارس فاقد مجوز برگزاری امتحان شفاهی، بر عهده مدیریت استانی و در شهر قم بر عهده معاونت آموزش ستاد می‌باشد.

تبصره: تعیین شرایط، ارزیابی و صدور مجوز امتحان شفاهی برای استاد و برگزارکننده، توسط معاونت آموزش ستاد، تعیین و ابلاغ می‌گردد.

ماده ۹۸: اطلاع رسانی، تعیین مکان امتحان و ... بر عهده برگزارکننده امتحان شفاهی می‌باشد.

ماده ۹۹: طلاب پس از گذراندن کامل ساعات هر درس مجاز به شرکت در امتحان شفاهی آن درس هستند.

ماده ۱۰۰: بررسی شرایط متقاضیان و ثبت نام کنندگان در آزمون بر عهده برگزارکننده امتحان شفاهی می‌باشد.

۱. کلیه امور مربوط به اجرای امتحانات شفاهی سطوح عالی قم، بر عهده مدیریت سطوح عالی و آزاد قم می‌باشد.

ماده ۱۰۱: طلابی که قبلاً موفق به قبولی در امتحان شفاهی شده‌اند، مطابق جدول ذیل، تطبیق‌سازی امتحان شفاهی دروس آن‌ها انجام می‌گیرد:

پایه	درس	وضعیت امتحان شفاهی	
		شفاهی ناقص	شفاهی کامل
۷	اصول	نیاز به امتحان شفاهی اصول در پایه ۸	معاف از امتحان شفاهی (رسائل) پایه ۸
	فقه	عدم نیاز به شرکت در امتحان شفاهی	*
۹	اصول	نیاز به امتحان شفاهی اصول در پایه ۱۰	معاف از امتحان شفاهی اصول پایه ۱۰
	فقه	نیاز به امتحان شفاهی فقه در پایه ۱۰	معاف از امتحان شفاهی اصول پایه ۱۰

ماده ۱۰۲: دروس دارای امتحان شفاهی در سطح دو و سه به همراه کددرس‌های آن‌ها به شرح ذیل می‌باشد:

کد درس	سطح	عنوان درس	محدوده آزمون
-	دو	اصول ۲ بخش (۲)	کل محدوده درس اصول ۲ بخش (۱ و ۲)
-	سه	اصول ۲ بخش (۲)	کل محدوده درس اصول ۲ بخش (۱ و ۲)
-	سه	فقه ۶ بخش (۲)	کل محدوده دروس بخش (۱ و ۲)

تبصره: نمره امتحان شفاهی هر درس با نمره امتحان کتبی آن درس جمع شده و معدل

آن، نمره آن درس محسوب می‌شود.

ماده ۱۰۳: رعایت نکات ذیل در خصوص جلسه آزمون امتحان شفاهی ضروری می‌باشد:

- (۱) مشخص کردن محدوده آزمون توسط استاد و ارائه زمان مورد نیاز برای مرور مباحث به طلاب؛
- (۲) عدم استفاده از کتاب و جزوات دارای شرح، ترجمه و ...؛
- (۳) رعایت نکات مرسوم جلسات آزمون؛
- (۴) ضبط جلسات؛
- (۵) مد نظر قرار دادن کل محدوده مصوب در هنگام امتحان؛
- (۶) ثبت نمره و امتیاز مستقل به ازای هر یک از معیارها (عبارت‌خوانی، فهم مطلب، تطبیق و سوالات علمی).

ماده ۱۰۴: حضور دو ممتحن در جلسه امتحان شفاهی الزامی می‌باشد.

ماده ۱۰۵: تکمیل فرم ارزیابی به صورت مستقل توسط هر استاد برای هر طلبه ضروری

بوده و جمع‌بندی امتیازات نهایی و ثبت در سامانه توسط برگزارکننده امتحان

بخش دوم: امور اجرایی تحصیلی / ۳۷

انجام می شود.

ماده ۱۰۶: معیار محاسبه نمره امتحان شفاهی بر اساس جدول ذیل می باشد:

جمع کل	معیار محاسبه نمره			
	سوال علمی	تطبیق با متن	فهم و توضیح مطلب	عبارت خوانی ^۱
۲۰	۳	۷	۷	۳

ماده ۱۰۷: حداقل نمره برای قبولی در امتحان شفاهی، کسب نمره ۱۲ می باشد.

ماده ۱۰۸: زمان بندی اعلام نتایج نهایی و رسیدگی به اعتراضات بر عهده برگزار کننده امتحان شفاهی می باشد.

ماده ۱۰۹: طلاب متقاضی بررسی مجدد نتایج امتحان با داشتن شرایط ذیل می توانند، درخواست مکتوب خود را به برگزارکننده امتحان ارائه نمایند:

(۱) کسب نمره ۸ تا ۱۴؛

(۲) گذشتن حداکثر سه روز از زمان اعلام نتایج.

ماده ۱۱۰: اعتراض توسط یک استاد ممتحن شفاهی غیر از اساتید ممتحن برگزاری جلسه بررسی می شود.

ماده ۱۱۱: در اعتراض، نظر استاد سوم ملاک عمل است لذا در ثبت اعتراض دقت شود که پس از اتمام زمان آن، انصراف از درخواست اعتراض ممکن نخواهد بود.

ماده ۱۱۲: در صورت عدم حضور یا ترک جلسه امتحان بدون عذر موجه توسط طلبه، یک نوبت امتحانی محاسبه و به مدت سه ماه از ثبت نام امتحان شفاهی محروم و در صورت تکرار (عدم حضور یا ترک جلسه) مدت محرومیت به یک سال افزایش می یابد.^۲

تبصره ۱: تشخیص موجه بودن غیبت بر عهده مدیر مدرسه است.

۱. مراد از هر یک از قلمروهای امتحان شفاهی به صورت ذیل می باشد:

(الف) عبارت خوانی: شامل صحیح خواندن متن عربی درس با رعایت نکات ادبی به همراه آگاهی از قواعد ادبی آن.

(ب) فهم و توضیح مطلب: درک صحیح و دقیق مطالب ارائه شده در متن، همراه با توانایی بیان آن.

(ج) تطبیق با متن: ترجمه و مقابله توضیحات ارائه شده، بر بخش مربوطه، از متن علمی مورد امتحان.

(د) سؤالات علمی: سؤالات علمی تعیین شده مربوط به محدوده درسی.

۲. به کلیه پیش آمدهایی که از لحاظ روحی، جسمی یا اخلاقی موجب شود فرد امکان شرکت در جلسه امتحان را نداشته باشد عذر موجه اطلاق می شود.

تبصره ۲: در صورت منع یا انصراف از تحصیل، اخذ امتحان شفاهی منوط به بررسی وضعیت آموزشی در شورای مدرسه می‌باشد.

تبصره ۳: تقاضای تعویق یا انصراف از امتحان شفاهی تا ده روز قبل از برگزاری، بلا مانع است.

ماده ۱۱۳: در صورت عدم کسب نمره قبولی و یا غیبت در جلسه امتحان^۱ به ترتیب مراحل ذیل عمل می‌شود:

مرحله اول: حضور در جلسه امتحان مجدد شفاهی^۲؛

مرحله دوم:^۳ در صورت عدم موفقیت در مرحله قبل، انتخاب درس به صورت حضوری در نیم سال تحصیلی بعدی با استادیار، مشروط به صلاحدید و اجازه شورای مدرسه و پس از آن حضور در امتحان مجدد شفاهی^۴.

مرحله سوم: انتخاب درس و حضور مستمر در کلاس طبق ضوابط و بر اساس ساعات مصوب درس و پس از آن حضور در امتحان مجدد شفاهی.

تبصره ۱: ساعات درسی الزامی طلبه در مراحل دوم و سوم، جزو سقف ساعات انتخاب درس محاسبه نمی‌گردد.

تبصره ۲: تشخیص و تعیین مقدار ساعات‌های درس استاد یاری (با رعایت این نکته که تعداد ساعات درس از حداقل ۵۰ درصد ساعات مصوب درسی نباید تقلیل یابد) حسب مورد و بر عهده شورای آموزش مدرسه است.

تبصره ۳: اخذ تحقیق کلاسی، برای طلاب مذکور، الزامی نمی‌باشد ولی سایر موارد فعالیت‌های کلاس همانند دیگر طلاب، الزامی می‌باشد.

ماده ۱۱۴: نظارت بر حسن اجرای امتحان شفاهی بر عهده مدیریت استانی و در قم بر عهده معاونت آموزش ستاد می‌باشد.

۱. طلاب واجد شرایط جزو کسانی محسوب می‌شوند که حداقل یک بار در آزمون شرکت کرده‌اند و قبول نشده‌اند.

۲. مراحل و ضوابط ثبت‌نام از متقاضیان حضور در امتحانات تجدید شفاهی مانند دیگر طلاب، می‌باشد.

۳. مراحل دوم و سوم در حکم کارگاه آموزشی برای طلاب مذکور می‌باشند.

۴. تعیین استادیار بر اساس ضوابط ابلاغی معاونت آموزش حوزه‌های علمیه، بر عهده مدیر مدرسه می‌باشد.

فصل پنجم: ارزیابی پیشرفت تحصیلی^۱

ماده ۱۱۵: شیوه معدل گیری از دروس در این برنامه آموزشی به صورت زیر می باشد:
الف) معدل نیم سال و سال تحصیلی، از نمرات همه درس ها، اعم از قبولی و مردودی، محاسبه می شود؛

ب) معدل هر سطح تحصیلی، از نمرات قبولی همه درس های آن سطح، محاسبه می شود.
ماده ۱۱۶: شیوه محاسبه معدل، به روش ذیل است:

..... + (مقدار ساعت هر درس \times نمره همان درس) + (مقدار ساعت هر درس \times نمره همان درس)

معدل =

مجموع ساعات درسی

ماده ۱۱۷: طلابی که میانگین نمرات ایشان در پایان سطح حداقل ۱۴ باشد، می توانند مطابق ضوابط، جهت اخذ مدرک اقدام کنند.

ماده ۱۱۸: در صورتی که معدل سطح طلبه کمتر از ۱۴ باشد، در مدت مجاز تحصیل می تواند از درس هایی که نمره کمتر از ۱۴ دارد انتخاب درس کند و فقط در امتحان آن درس شرکت کند تا میانگین کل نمرات خود را جبران نماید.

تبصره: نمره بیشتر، از میان نمره های اخذ شده، نمره نهایی و ملاک محاسبه معدل سطح خواهد بود.

۱. این شیوه معدل گیری بر اساس مصوبه ۱۰۹۲ تاریخ ۹۶/۷/۲۱ می باشد و پس از آماده شدن سامانه اعمال خواهد شد و تا قبل از آمادگی سیستم به شیوه سابق ارزیابی انجام می شود.

بخش سوم: خدمات آموزشی

فصل اول: مرخصی تحصیلی

ماده ۱: طلاب در مواقع ضروری می‌توانند مطابق ضوابطی که در ادامه آمده است، از مرخصی تحصیلی استفاده نمایند.

ماده ۲: استفاده از مرخصی حداکثر تا ۱۰ روز در هر نیم‌سال تحصیلی در موارد ضروری و پس از اخذ مجوز از مدیر مدرسه، مجاز می‌باشد.

ماده ۳: مرخصی بیش از ۱۰ روز (تا کمتر از یک نیم‌سال تحصیلی) برای یک یا چند درس و همچنین مرخصی تا حداکثر دو نیم‌سال (متوالی یا غیرمتوالی) در سطح یک و همچنین دو نیم‌سال در مجموع سطح دو و سه در طول مدت تحصیلی، در صورت ضرورت و با مجوز شورای مدرسه امکان پذیر است.

تبصره ۱: تا قبل از رسیدگی به درخواست مرخصی و تأیید آن، طلبه موظف به شرکت در کتبه برنامه‌های آموزشی مدرسه به صورت منظم می‌باشد.

تبصره ۲: مرجع تشخیص ضرورت، شورای مدرسه است.

ماده ۴: شورای مدرسه می‌تواند در خصوص حذف درس یا عدم آن به دلیل عدم حضور در کلاس درس در مدت مرخصی نیز تصمیم‌گیری نماید.

ماده ۵: مرجع تصمیم‌گیری در خصوص درخواست مرخصی بیشتر از موارد مذکور، تمدید و یا اضافه کردن مرخصی (تا حداکثر یک سال دیگر) شورای آموزش استان می‌باشد.

ماده ۶: مدت زمان مرخصی جزء حداکثر سنوات مجاز تحصیل^۱ محسوب می‌گردد.

ماده ۷: در صورت استفاده از مرخصی نیم سال یا سالانه، امکان حضور در امتحانات وجود ندارد.

۱ کلیه تصمیمات مربوط به شورای مدرسه در سطوح عالی قم، بر عهده شورای آموزش سطوح عالی و آزاد قم می‌باشد.

تبصره: با مجوز شورای رسیدگی کننده به مرخصی نیم سال تحصیلی طلاب، شرکت در

امتحانات دروس کم حجم (مطالعاتی) بلا مانع می باشد.

ماده ۸: شرایط استفاده از مرخصی نیم سال به شرح ذیل می باشد:

- ۱) فعال بودن پرونده تحصیلی؛
- ۲) عدم استفاده از مرخصی تحصیلی به مقدار مجاز در سنوات گذشته در آن سطح؛
- ۳) نداشتن موارد منع از تحصیل^۱.

فصل دوم: انتقالات

ماده ۹: انتقال طلبه از مدرسه‌ای به مدرسه دیگر، با شرایط ذیل امکان پذیر است:

الف) فعال بودن پرونده تحصیلی؛

ب) اشتغال به تحصیل، حداقل به مدت یک سال تحصیلی در مدرسه مبدأ؛

ج) موافقت مدیر مدرسه مبدأ و مقصد و تأیید مدیریت استان مبدأ و مقصد.^۱

ماده ۱۰: زمان انتقالات، از پایان امتحانات نیم‌سال دوم و تا پیش از شروع سال تحصیلی جدید است.

ماده ۱۱: طلبه تا پیش از نهایی شدن انتقال و تغییر کد محل تحصیل، از طلاب مدرسه مبدأ

محسوب می‌شود و طبق ضوابط باید حضور مستمر در درس داشته و از کلیه مزایای

آموزشی و خدماتی در مدرسه مبدأ برخوردار است.

ماده ۱۲: انتقال به مدارس متفرقه و خارج از برنامه مرکز مدیریت به منزله ترک تحصیل بوده و

نمرات و سایر سوابق آموزش تولید شده در این مدارس در مدت مذکور کان لم یکن

تلقی شده و در صورت صدور مجوز ادامه تحصیل، طلبه موظف به شرکت مجدد در

امتحانات، مطابق ضوابط مربوطه می‌باشد.

ماده ۱۳: انتقال طلبه از مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه به مراکز مدیریت حوزه‌های علمیه

خراسان و اصفهان و بالعکس فقط از طریق معاونت آموزش ستاد صورت می‌پذیرد.

ماده ۱۴: طلابی که پرونده آن‌ها به جهت موارد منع از تحصیل در شورای مربوطه مورد رسیدگی

قرار می‌گیرد پس از اخذ مجوز ادامه تحصیل، حداقل به مدت یک سال مجاز به انتقال

به خارج از استان نمی‌باشند.

فصل سوم: مهمان

ماده ۱۵: اخذ درس به صورت مهمان، در صورت اضطرار و با موافقت مدیر مدرسه و مدیریت استان مبدأ و مقصد، در برخی از درس‌ها یا همه آن‌ها حداکثر در دو نیم‌سال بلا مانع می‌باشد.^۱

تبصره ۱: مهمان شدن طلبه در یک مدرسه، مشروط به گذراندن حداقل یک نیم‌سال تحصیلی در مدرسه مبدأ است.

تبصره ۲: طلبه مهمان، موظف به تحصیل حضوری و طبق ضوابط در تمام دروس انتخابی مدرسه مبدأ و مقصد است.

تبصره ۳: مجموع ساعات انتخاب درس طلبه مهمان (در مدرسه‌های مبدأ و مقصد) نباید از سقف مجاز تجاوز کند.

ماده ۱۶: طلبه موظف به انتخاب درس و حضور در کلاس و شرکت در امتحانات در مدرسه مقصد مطابق آیین‌نامه آموزشی است.

ماده ۱۷: ثبت و نگهداری همه اسناد و اطلاعات آموزشی طلبه در سامانه، توسط مدرسه مقصد انجام می‌شود.

ماده ۱۸: طلبه مهمان موظف به رعایت همه قوانین مدرسه مقصد می‌باشد.

ماده ۱۹: بهره‌مندی طلبه مهمان از مزایا و خدمات حوزوی در همان مدرسه مبدأ استمرار می‌یابد.

۱. موافقت‌های مدرسه‌ای و استانی مبدأ و مقصد از طریق سامانه به صورت انجام می‌شود و بررسی و تأیید فرآیند مهمان شدن طلاب در دروس سطوح عالی قم با مدیریت سطوح عالی و آزاد قم می‌باشد

فصل چهارم: منع و انصراف از تحصیل

الف) منع از تحصیل

ماده ۲۰: در موارد آموزشی ذیل طلبه از ادامه تحصیل منع می شود:

- حذف کلیه دروس یک نیم سال به دلیل غیبت؛
 - غیبت در کلیه امتحانات دروس انتخابی یک نیم سال؛
 - عدم قبولی در هیچ یک از دروس انتخابی در دو نیم سال متوالی یا سه نیم سال غیر متوالی؛
 - عدم رشد تحصیلی مناسب (عدم قبولی حداقل به مقدار ۱۵۰۰ ساعت - در طول ۶ نیم سال)؛
 - عدم حضور و ترک تحصیل بیش از یک نیم سال بدون اطلاع قبلی و بدون عذر موجه.
- تبصره:** در صورت منع طلبه ای از تحصیل، ادامه تحصیل وی منوط به بررسی وضعیت

آموزشی او در شورای مربوطه و مطابق ضوابط مندرج در جدول ذیل می باشد:

موضوع	توضیحات و علت	پایه تحصیلی	مرجع تصمیم گیری	عنوان حکم صادره
تحقق هر یک از موارد ۱ تا ۴	تا قبل از رسیدن به مورد ۴	همه پایه های تحصیلی	شورای مدرسه	حسب مورد و با توجه به شرایط طلبه
تحقق مورد ۴	-	همه پایه های تحصیلی	شورای مدرسه	حسب مورد و با توجه به شرایط طلبه
تحقق مورد ۴	گذشتن ۸ نیم سال و عدم کسب قبولی در حداقل ۱۵۰۰ ساعت درسی	پایه هفتم به بعد	شورای استان	حسب مورد و با توجه به شرایط طلبه
تحقق مورد ۵	عدم عذر موجه برای ترک تحصیل	همه پایه های تحصیلی	-	ترک تحصیل

تبصره: در صورت تحقق هر یک از موارد مذکور مدیر مدرسه می تواند حسب مورد

طلبه را تا قبل از تعیین تکلیف ملزم به فعالیت های تحصیلی نماید و در صورت صدور مجوز

ادامه تحصیل به فعالیت های درسی وی ترتیب اثر داده خواهد شد.

ماده ۲۱: در صورت تحقق هر یک از موارد منع موقت (مذکور در ماده ۲۰)، مدیر مدرسه

موظف به تنظیم و ارائه گزارش به شورای مدرسه می‌باشد.

ماده ۲۲: در مواردی که عنوان حکم عبارت «حسب مورد و با توجه به شرایط طلبه»، ذکر شده است، مرجع رسیدگی کننده می‌تواند اقدام به صدور حکم جواز ادامه تحصیل مشروط یا غیر مشروط و یا حکم عدم جواز ادامه تحصیل نماید.

تبصره: در صورت صدور حکم منع از تحصیل توسط شورای مدرسه، لازم است حکم صادره به تأیید معاونت آموزش استان برسد.

(ب) انصراف از تحصیل

ماده ۲۳: انصراف از تحصیل در حین دوره تحصیلی فقط به درخواست خود طلبه صورت می‌پذیرد و هرگونه تقاضای انصراف از تحصیل باید به صورت کتبی به شورای مدرسه ارائه شود و پس از تأیید، انصراف قطعی خواهد شد.

ماده ۲۴: هیچ واحد آموزشی و یا مدیریتی نمی‌تواند نسبت به اجبار طلبه به انصراف از تحصیل اقدام نماید.

ماده ۲۵: بازپس‌گیری تقاضای انصراف از تحصیل حداکثر تا یک ماه پس از تاریخ درخواست، بلامانع است.

تبصره ۱: در صورت درخواست بازگشت به تحصیل قبل از رسیدن غیبت‌ها به سقف مجاز، مدیر مدرسه می‌تواند نسبت به ادامه تحصیل تصمیم‌گیری نماید و در صورت تجاوز مدت مذکور از حد مجاز، مطابق شرایط مذکور در بخش «ج» (بازگشت به تحصیل) در همین فصل اقدام می‌شود.

تبصره ۲: مدرسه موظف به اعلام انصراف طلبه به مدیریت استان می‌باشد.

ماده ۲۶: تحصیل هم‌زمان در سایر نهادهای آموزشی در سطوح تحصیلات تکمیلی بدون اخذ مجوزهای لازم، انصراف از تحصیل تلقی می‌شود.

ج) بازگشت به تحصیل

ماده ۲۷: تقاضای بازگشت به تحصیل در صورت عدم تکمیل مقطع تحصیلی با رعایت شرایط ذیل در

شورای مربوطه مورد بررسی قرار می‌گیرد:

- ۱) دارا بودن حداقل یک سال تحصیلی موفقیت آمیز قبل از انفصال؛
- ۲) برخورداری از رشد تحصیلی مناسب در سنوات تحصیلی قبل از انفصال (نداشتن هیچ یک از موارد منع از تحصیل)؛
- ۳) وجود انگیزه کافی برای بازگشت؛
- ۴) وجود عذر موجه برای انفصال؛
- ۵) نداشتن مشکل صیانتی؛
- ۶) نداشتن مشکل نظام وظیفه.

ماده ۲۸: تقاضای بازگشت به تحصیل پس از انفصال تا حداکثر چهار نیم سال تحصیلی در

شورای مدرسه مطرح و حسب شرایط طلبه تصمیم‌گیری می‌شود.

ماده ۲۹: رای نهایی طلاب دارای شرایط مذکور در ماده ۲۷، پس از قبولی طلبه در آزمون علمی

صادر خواهد شد.

تبصره: «ارزیابی علمی» به صورت شفاهی و توسط معاونت آموزش مدیریت‌های

استانی مطابق ضوابط ابلاغی برگزار می‌گردد.

ماده ۳۰: تقاضای بازگشت به تحصیل پس از انفصال پنج نیم سال تحصیلی به بالا با شرایط ذیل

در شورای مدرسه و در غیر این صورت در شورای آموزش استان بررسی و حسب

شرایط طلبه تصمیم‌گیری می‌شود:

- ۱) اشتغال به تبلیغ تمام وقت؛
- ۲) تدریس در مراکز حوزوی؛
- ۳) بیماری مانع از تحصیل (بیماری خود یا بیماری بستگان درجه اول).

ماده ۳۱: احکام باید به استناد مدارک معتبر و رسمی و همچنین پوشش دهنده تمام زمان انفصال

صادر شود.

ماده ۳۲: در صورت حکم به بازگشت به تحصیل در اثناء سال تحصیلی، در صورتی که مدت عدم حضور بیش از مجموع سقف مجاز غیبت و مرخصی باشد، مرجع تعیین جواز حضور طلبه در ادامه جلسات درس و یا امتحان شورای رسیدگی کننده می باشد.

ماده ۳۳: در صورت صدور مجوز بازگشت به تحصیل و تحقق هر یک موارد مذکور در ماده ۲۰ بعد از مجوز مربوطه، پرونده جهت رسیدگی به شورای آموزش استان ارجاع می شود.

ماده ۳۴: در صورت صدور مجوز ادامه تحصیل، طلبه موظف به حضور منظم در کلاس و عمل مطابق با حکم شورا بوده و پس از گذشت یک سال در صورت رشد تحصیلی مناسب و عمل به تعهدات آموزشی خود می تواند مطابق ضوابط درخواست انتقال به استانی دیگر داشته باشد.

تبصره: در صورت صدور حکم به انتقال و تغییر محل تحصیل، انتقال پس از هماهنگی های لازم با مدرسه و مرکز مدیریت استان مقصد توسط شورای صادر کننده حکم و با رعایت ضوابط انتقال صورت می پذیرد.

ماده ۳۵: بازگشت به تحصیل پس از اتمام هر مقطع و با وجود فاصله تحصیلی، تابع ضوابط مربوط به ثبت نام و پذیرش (ماده و) است.

فصل پنجم: رسیدگی به امور تحصیلی طلاب

مقدمه:

در مواردی از آیین‌نامه‌های آموزشی، بررسی و تصمیم‌گیری در خصوص وضعیت تحصیلی طلاب (مانند صدور حکم منع از تحصیل، بررسی درخواست‌های مربوط به مرخصی، انصراف و بازگشت به تحصیل طلاب) نیاز به تشکیل جلسات مشورتی و تخصصی دارد. از همین رو در ذیل آیین‌نامه‌های مربوط، نحوه رسیدگی به درخواست‌های طلاب ذکر شده است. لذا انتظار می‌رود مدیران مدارس علمیه و مدیریت‌های استانی، جهت تسهیل و تسریع در رسیدگی به امور تحصیلی طلاب، خصوصاً برخی از موارد خاص، مطابق آیین‌نامه‌های مربوطه، اقدام نمایند. در این فصل برخی از موارد مشترک در همه آیین‌نامه‌های تحصیلی، ارائه شده است تا ضمن تأکید بر رسیدگی به موقع و دقیق نسبت به وضعیت تحصیلی طلاب، مواردی که نیاز به توضیح بیشتر داشته است، ذکر گردیده است.

❖ شوراها و کمیسیون‌های مرتبط با دستورالعمل رسیدگی به امور تحصیلی

طلاب:

ماده ۳۶: برخی از درخواست‌های تحصیلی و آموزشی طلاب باید در شورای مدرسه و یا شورای

آموزش مدرسه بررسی شود از همین رو تشکیل جلسات «شورای مدرسه» و «شورای

آموزش استان» مطابق ضوابط و آیین‌نامه‌های ابلاغی، ضروری می‌باشد.^۱

ماده ۳۷: تمام احکام صادره در خصوص امور تحصیلی طلاب، در شورای مدرسه، به معاونت

آموزش استان ارسال می‌شود.

ماده ۳۸: جهت رسیدگی به امور تحصیلی طلاب در معاونت آموزش حوزه‌های علمیه،

۱ شورای تخصصی آموزش سطوح عالی و آزاد قم وظایف شورای مدرسه و استان را در خصوص طلاب شاغل به تحصیل در دروس سطوح

عالی و آزاد قم بر عهده دارد.

کمیسیونی با حضور معاون آموزش حوزه‌های علمیه (به عنوان رئیس)، مدیر امور تحصیلی، مدیر سنجش و پذیرش، ۲ نفر از کارشناسان آموزشی با تأیید معاون آموزش، تشکیل می‌گردد.

تبصره: حضور سایر کارشناسان، حسب مورد با تأیید رئیس کمیسیون، بدون حق رای، بلامانع می‌باشد.

ماده ۳۹: نظارت بر حسن اجرا و عملکرد در همه موضوعات تحصیلی طلاب حسب مورد بر عهده مدیریت استان و معاونت آموزش ستاد می‌باشد.

ماده ۴۰: مراحل رسیدگی و صدور حکم در شورای مدرسه و شورای آموزش استان:

ماده ۴۱: مراجع تصمیم‌گیری در خصوص امور تحصیلی طلاب، به ترتیب شورای مدرسه، شورای آموزش استان و کمیسیون آموزش ستاد خواهند بود.

تبصره: کلیه موارد فراتر از شرح وظایف ذکر شده، پس از اخذ گزارش از شورای مدرسه و شورای آموزش استان، در کمیسیون آموزش ستاد، بررسی خواهد شد.

ماده ۴۲: مدت زمان گردش کار رسیدگی به یک پرونده و صدور حکم در شوراها و کمیسیون آموزش ستاد، نباید به گونه‌ای باشد که اصل موضوع پرونده را تحت الشعاع خود قرار دهد، در غیر این صورت مرجع تصمیم، مدیر استان می‌باشد.

ماده ۴۳: احکام صادره باید مطابق ضوابط و آیین‌نامه‌های ابلاغی باشد در غیر این صورت این احکام در شورای مربوطه باطل و رسیدگی به احکام ارجاعی به شورای مذکور، در مرجع بالاتر بررسی می‌گردد.

ماده ۴۴: احکام صادره حداکثر تا یک هفته پس از صدور، توسط شورای رسیدگی کننده به طلبه و واحدهای مربوطه ابلاغ می‌گردد و واحد مربوطه موظف است ظرف یک ماه پس از دریافت آن، نتیجه اقدامات خود را به شورای صادر کننده اعلام نماید.

ماده ۴۵: حکم صادره توسط هر یک از کمیسیون آموزش و یا شوراها برای شوراها، مجموعه‌ها و افراد تابعه لازم‌الاجرا است.

ماده ۴۶: طلبه می‌تواند حداکثر ظرف مدت ۵ روز از تاریخ دریافت حکم شورا، اعتراض خود را

بخش سوم: خدمات آموزشی / ۵۱

همراه مستندات به دبیر شورا جهت رسیدگی در شورا تسلیم کند.

ماده ۴۷: در صورت لزوم، شوراها موظف‌اند جهت تکمیل پرونده از واحدهای مربوطه استعلام لازم را انجام دهند.

ماده ۴۸: کلیه مدارک مربوط به امور تحصیلی طلاب، جزء اسناد محسوب شده و لازم است با رعایت مقررات، بایگانی و نگهداری شود.

ماده ۴۹: مسائلی که باید مطابق مصوبه ۹۹۸ شورای عالی حوزه‌های علمیه (آیین‌نامه انضباطی) پی‌گیری شود، صرفاً از طریق مفاد مصوبه مذکور اقدام می‌شود.

فصل ششم: آیین نامه تحصیل همزمان طلاب در مراکز حوزوی و غیر حوزوی

ماده ۵۰: با عنایت به روی آوردن تعدادی از حوزویان به تحصیل همزمان در دانشگاه در حین تحصیلات حوزوی و با توجه به مصوبات ۲۹۲^۱ و ۳۴۳^۲ شورای محترم عالی، به منظور نظارت بر حفظ اصالت حوزوی، زیّ طلبگی، اهتمام به مسائل آموزشی و رسالت های تحقیقی و پژوهشی این دسته از طلاب، فراهم ساختن امکان حضور روحانیون در عرصه های مختلف علمی و بینارشته ای متناسب با نیازهای علمی جامعه و برای ایجاد وحدت رویه در بخش های مختلف، آیین نامه و دستورالعمل ضوابط تحصیل همزمان طلاب در حوزه و دانشگاه به شرحی که در ادامه آمده، گردیده است.

ماده ۵۱: در تحصیل همزمان حوزویان در مراکز دانشگاهی سیاست های ذیل مد نظر می باشد:
۱) اهتمام به نظارت نهادهای مسئول حوزوی بر طلاب شاغل به تحصیل هم زمان و حمایت از آنها؛

۲) تأکید بر رعایت شئون روحانیت و ضوابط حوزه در مدت تحصیل در دانشگاه^۳؛

۳) اهتمام به تناسب رشته انتخابی در دانشگاه با رسالت و اهداف حوزه های علمیه؛

۴) تأکید بر پایبندی به تعهدات و رعایت شئون اخلاقی، سیاسی، اعتقادی؛

۵) تعامل با دانشگاه ها و بهره گیری از یافته های جدید علوم بشری و کاربست آن در گسترش و تبلیغ دین اسلام.

ماده ۵۲: شرایط متقاضیان تحصیل همزمان:

الف) اتمام حداقل سطح ۲؛

۱. این مصوبه در خصوص مقررات تحصیل طلاب در دانشگاه است که در تاریخ ۷۸/۱۱/۳۰ به تصویب رسیده است.

۲. این مصوبه در خصوص آیین نامه اجرایی مصوبه ۲۹۲ تنظیم شده است و در تاریخ ۸۰/۰۴/۰۸ به تصویب رسیده است.

۳. رصد تحصیل همزمان در دانشگاه و حوزه توسط مرکز مدیریت حوزه های علمیه با توجه به تعهد اخذ شده از طلاب علاقمند انجام خواهد شد و نظارت بر نحوه تحصیل طلاب توسط معاونت آموزش حوزه های علمیه می باشد.

- ب) مناسب بودن رشته مورد نظر در دانشگاه با نیازها و ضرورت‌ها؛
- ج) فعال بودن پرونده آموزشی حوزوی طلبه متقاضی؛
- د) داشتن انگیزه مثبت از ارتقای تحصیلی در دانشگاه و عدم تأثیر پذیری از افکار و اندیشه‌های متعارض با اسلام ناب محمدی ﷺ؛
- ه) توانایی متقاضی برای تحصیل هم‌زمان در حوزه و مراکز دانشگاهی بر اساس رشد تحصیلی متناسب با ضوابط حوزوی؛
- و) برخورداری از حسن سابقه و سلامت اخلاقی و رفتاری؛
- ز) رعایت زنی طلبگی در مدت تحصیلات حوزوی؛
- ح) اخذ مجوز تحصیل هم‌زمان از معاونت آموزش.
- تبصره:** در صورت فقدان هر یک از شرایط مذکور، کمیسیون می‌تواند مجوز صادره را لغو نماید.

❖ کمیسیون احراز صلاحیت تحصیل هم‌زمان

ماده ۵۳: اعضای کمیسیون

- ۱) معاون آموزش حوزه‌های علمیه (رئیس کمیسیون)؛
- ۲) معاون تهذیب و تربیت حوزه‌های علمیه (یا نماینده ایشان)؛
- ۳) مسئول مرکز امور صیانتی (یا نماینده ایشان)؛
- ۴) مدیر امور تحصیلی معاونت آموزش (دبیر کمیسیون)؛
- ۵) معاون آموزش مدیریت سطوح عالی.

تبصره ۱: به تشخیص دبیر کمیسیون، دعوت از کارشناسان یا افراد متقاضی، به تناسب موضوعات و بدون حق رأی در جلسات، بلامانع می‌باشد.

تبصره ۲: جلسه با حضور اکثریت اعضا رسمیت خواهد یافت و مصوبات جلسه با تأیید اکثریت حاضرین نهایی تلقی خواهد شد و با امضای رئیس کمیسیون ابلاغ می‌گردد.

تبصره ۳: دبیرخانه این کمیسیون در معاونت آموزش می‌باشد.

ماده ۵۴: وظایف کمیسیون

- ۱) بررسی پرونده متقاضیان جهت احراز صلاحیت آن‌ها؛

۵۴/ برنامه آموزشی جاری سطح دو سه عمومی

- ۲) صدور مجوز تحصیل همزمان برای متقاضیان؛
 - ۳) تعیین صلاحیت تحصیل در رشته‌های خاص؛
 - ۴) بررسی و تأیید رشته‌های معرفی شده از طرف معاونت آموزش که طلاب، بدون نیاز به اخذ مجوز بتوانند آن‌ها را انتخاب نمایند.
 - ۵) بررسی و تأیید دانشگاه‌های معرفی شده از طرف معاونت آموزش که طلاب، بدون نیاز به اخذ مجوز بتوانند در آن‌ها مشغول به تحصیل شوند.
 - ۶) بررسی گزارشات موردی مربوط به وضعیت تحصیل همزمان طلاب و اعلام نظر درباره ادامه تحصیل آن‌ها؛
 - ۷) تعیین و پیشنهاد تکلیف در خصوص بهره‌مندی متقاضیان از مزایای حوزوی؛
تبصره: دریافت شهریه در مدت تحصیل، به نظر مراجع عظام بستگی دارد.
 - ۸) تعیین معیارها و ملاک‌های کارشناسی؛
 - ۹) تصویب دستورالعمل‌های اجرایی و نظارتی در خصوص تحصیل همزمان.
- ماده ۵۵:** دبیرخانه کمیسیون در معاونت آموزش مستقر می‌باشد.
- ماده ۵۶:** وظایف معاونت آموزش در خصوص بررسی مجوز تحصیل همزمان عبارتند از:
- ۱) ثبت نام و تشکیل پرونده برای متقاضیان تحصیل همزمان مطابق شرایط و ضوابط مصوب (در مدیریت امور تحصیلی معاونت)؛
- تبصره:** طلابی که سابقه تحصیل در حوزه‌های علمیه اصفهان و خراسان داشته و در حال تحصیل رسمی در مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه هستند با ارائه گواهی اشتغال به تحصیل و سابقه وضعیت آموزشی خود در مراکز مدیریت اصفهان و خراسان اقدام به ثبت نام نمایند.
- ۲) انجام استعلامات لازم در خصوص مسائل آموزشی و رفتاری از مراجع و بخش‌های ذیربط؛
 - ۳) تکمیل و ارسال پرونده متقاضی به کمیسیون احراز صلاحیت‌ها؛
- تبصره:** طلابی که موفق به اخذ مدرک سطح شده‌اند نیاز به اخذ مجوز ندارند.
- ۴) صدور گواهی‌های لازم برای متقاضیان پیرو استعلام دانشگاه مربوطه، پس از تأیید کمیسیون؛
 - ۵) بررسی سالانه وضعیت تحصیلی طلاب دارای مجوز؛
 - ۶) پاسخگویی به استعلامات مراکز دانشگاهی و حوزوی در خصوص وضعیت طلاب در حال

تحصیل هم‌زمان و یا متقاضی؛

۷) پیگیری و انجام اقدامات لازم در خصوص تشکیل جلسات، مصوبات و تصمیمات کمیسیون

احراز صلاحیت؛

۸) ارائه گزارش‌های موردی و سالیانه از وضعیت تحصیلی طلاب به کمیسیون و سایر مراجع

ذیربط با تأیید رئیس کمیسیون؛

۹) معرفی رشته‌ها و مراکز دانشگاهی به کمیسیون احراز صلاحیت‌ها، جهت اخذ مجوز کلی

انتخاب و تحصیل در آن‌ها^۱.

❖ کنترل، ارزیابی و نظارت

ماده ۵۷: اخذ مجوز تحصیل هم‌زمان از کمیسیون احراز صلاحیت‌ها، فقط پیش از آغاز

تحصیل در دانشگاه امکان‌پذیر و لازم می‌باشد.

تبصره: طلابی که به دلیل عدم اطلاع از این ماده، شاغل به تحصیل در دانشگاه هستند

منزله به اقدام عاجل برای تشکیل پرونده و اخذ مجوز هستند.

ماده ۵۸: اشتغال به تحصیل در مراکز دانشگاهی به صورت هم‌زمان بدون اخذ مجوز از مرکز

مدیریت حوزه‌های علمیه برای طلاب دارای پرونده رسمی پذیرش، به منزله انصراف از

تحصیل در حوزه‌های علمیه تلقی می‌شود.

تبصره: پذیرش مجدد یا صدور مجوز برای ادامه تحصیل در مرکز مدیریت حوزه‌های

علمیه منوط به موافقت کمیسیون آموزش خواهد بود.

ماده ۵۹: طلاب دارای مجوز تحصیل هم‌زمان، جهت استمرار بهره‌مندی از مزایای آموزشی،

نیازمند تأیید وضعیت آموزشی خود در هر سال تحصیلی هستند و لازم است گزارش

وضعیت تحصیلی خود را ابتدای هر سال تحصیلی به واحد متصدی تحصیل هم‌زمان

در معاونت آموزش ارائه نمایند.

تبصره: عدم پایبندی طلبه به تعهدات در خصوص رعایت شئونات و رشد تحصیلی

مناسب حوزوی، می‌تواند منجر به لغو مجوزهای صادره در این خصوص شده و عدم

۱. رشته‌ها و دانشگاه‌هایی که اشخاص دارای شرایط لازم در این آیین‌نامه بتوانند در آن‌ها بدون نیاز به اخذ مجوز، اقدام به تحصیل هم‌زمان

پاسخ‌گویی به استعلامات را در پی داشته باشد.

ماده ۶۰: تحصیل هم‌زمان طلاب سفیران هدایت پس از اتمام دوره آموزشی، در صورت عدم تکمیل دوره تعهد تبلیغی، با مجوز معاونت تبلیغ بلامانع است.

تبصره: برای این دسته از طلاب تنها گواهی فارغ التحصیلی و اتمام دروس صادره می‌شود و مدرک تحصیلی نهایی پس از تکمیل تعهد تبلیغی صادر خواهد شد.

ماده ۶۱: در صورت انصراف طلبه از ادامه تحصیل در حوزه‌های علمیه و یا اخراج او، وضعیت کلی پرونده او به مرکز دانشگاهی که مجوز تحصیل هم‌زمان در آن داده شده است گزارش می‌شود.

تبصره: در صورت به وجود آمدن وضعیت فوق، پاسخ به استعلام‌های مرکز دانشگاهی منبسط، فقط در موضوعات مربوط به قبل از انصراف و یا اخراج از حوزه امکان‌پذیر خواهد بود.

ماده ۶۲: طلاب دارای انصراف از تحصیل و یا سایر مشکلات آموزشی، جهت تشکیل پرونده و پاسخ به استعلامات، ابتدا لازم است وضعیت تحصیلی خود را از طریق مدرسه و مدیریت استان مشخص و ارائه نمایند.

ماده ۶۳: کلیه ضوابط تحصیل در دانشگاه‌های غیر حضوری و مجازی مانند دانشگاه‌های حضوری است.

❖ دستورالعمل مربوط به اداره امور تحصیلی معاونت آموزش در خصوص

تحصیل هم‌زمان

ماده ۶۴: اداره خدمات آموزشی مدیریت امور تحصیلی معاونت آموزش، مجری امور مربوط به آیین‌نامه تحصیل هم‌زمان طلاب در حوزه و دانشگاه خواهد بود که وظایف آن به شرح زیر می‌باشد:

(۱) تشکیل پرونده به درخواست متقاضی؛

(۲) اخذ تعهد کتبی از طلاب متقاضی؛

(۳) استعلام وضعیت اخلاقی، سیاسی، اعتقادی و... متقاضی از مرکز امور صیانتی؛

بخش سوم: خدمات آموزشی / ۵۷

- ۴) ارسال پرونده به کمیسیون بعد از اعلام نظر مساعد مرکز امور صیانتی؛
 - ۵) انجام امور اداری نظرات کمیسیون؛
 - ۶) پاسخگویی به استعلام نهادهای دانشگاهی و مرتبط پس از صدور مجوز.
 - ۷) نظارت بر عمل به تعهدات و رعایت شئون اخلاقی، سیاسی، اعتقادی حین تحصیل در دانشگاه؛
 - ۸) استعلام سالانه از واحد ارزیابی تحصیلی درباره طلاب معرفی شده به مراکز دانشگاهی؛
 - ۹) ارجاع مجدد پرونده به کمیسیون تجدید نظر، در صورت تغییر شرایط یا عدم پابندی متقاضی به تعهدات؛
 - ۱۰) ابلاغ حکم کمیسیون مبنی بر قطع مزایا و انصراف حوزوی و یا جواز ادامه تحصیل، برای افرادی که از مفاد تعهدنامه تخلف کنند و یا افرادی که بدون هماهنگی با مرکز مدیریت در مراکز دانشگاهی به تحصیل مشغول شوند.
 - ۱۱) تشکیل پرونده در خصوص رشته‌ها و دانشگاه‌های متقاضی عدم نیاز به مجوز و ارسال آن به شورای گسترش (یا شورای عالی)
- تبصره:** نامه‌های صادره به مراکز دانشگاهی، از طرف دفتر معاونت آموزش خواهد بود.

ماده ۶۵: مدارک لازم جهت تشکیل و تکمیل پرونده

- ۱) برگه ارزیابی رسمی مبنی بر اتمام حداقل سطح دو در یکی از رشته‌های عمومی یا گرایشی؛
- ۲) ارائه گواهی مبنی بر مجاز بودن تحصیل در دانشگاه برای طلاب فارغ التحصیل سطوح دو و سه سفیران هدایت از معاونت تبلیغ حوزه‌های علمیه؛
- ۳) تکمیل فرم درخواست صدور مجوز تحصیل هم‌زمان و تعهد کتبی مبنی بر رعایت شئون روحانیت و مقررات حوزوی همراه با ادامه فعالیت‌های حوزوی در مدت تحصیل در دانشگاه و بعد از فراغت یا انصراف از تحصیل؛
- ۴) تأییدیه مرکز امور صیانتی در خصوص صلاحیت‌های عمومی و اخلاقی.

بخش چهارم: تکمیل سطح و فارغ التحصیلی

الف) مقاطع و سطوح حوزوی

ماده ۱: مقاطع و سطوح حوزوی در سطوح یک، دو، سه و چهار می باشد و دروس علوم اسلامی در این مقاطع و به تناسب اهداف سطح ارائه می گردد.

ماده ۲: سطح یک حوزه های علمیه، طی دو برنامه آموزشی و درسی جاری^۱ و جدید^۲ ارائه می گردد.

ماده ۳: در سطح دو، سه و چهار حوزه های علمیه، دروس علوم اسلامی با دو رویکرد عمومی و تخصصی ارائه می گردد و در سطوح تخصصی، رشته ها و گرایش های تخصصی علوم اسلامی در حوزه های دانشی مختلف، برنامه ریزی و ارائه می گردد.

ب) فارغ التحصیلی از سطح دو و سه

ماده ۴: سطح دو و سه عمومی حوزه های علمیه، دو سطح مستقل از همدیگر بوده و هر یک دارای برنامه درسی خاص خود می باشد.

ماده ۵: شرط ارتقاء از یک سطح به سطح دیگر، گذراندن همه دروس آن سطح مطابق برنامه مصوب و براساس آیین نامه آموزشی می باشد.

ماده ۶: طلبه در صورت کسب حداقل معدل ۱۴ در هر سطح، آن سطح را به پایان رسانده و می تواند برای دریافت مدرک تحصیلی اقدام کند.

ماده ۷: دریافت مدرک سطح سه و چهار حوزه های علمیه علاوه بر تکمیل دروس مصوب، منوط به ارائه پایان نامه یا رساله عملی می باشد.

ماده ۸: در صورتی که معدل طلبه به ۱۴ نرسد^۳، وی موظف است حداکثر طی دو نیم سال نسبت به جبران آن با شرکت در امتحان ارتقای معدل اقدام کند^۴ و در صورت عدم

۱. عناوین دروس برنامه آموزشی جاری سطح یک حوزه های علمیه، بر اساس مصوبه ۳۹ شورای عالی و دیگر مصوبات و تصمیمات مربوطه مورد تأیید این شورا، تدوین و برنامه ریزی می شود.

۲. عناوین دروس برنامه آموزشی جدید سطح یک حوزه های علمیه، بر اساس مصوبه ۸۴۸ شورای عالی، تدوین و برنامه ریزی می شود.

۳. معدل سطح از نمرات قبولی دروس محاسبه می گردد.

۴. انتخاب درس مورد امتحان با پیشنهاد طلبه و تأیید معاون آموزش مدرسه بوده و پیش شرط دیگری ندارد.

موفقیت پس از دو نیم سال مذکور، ادامه تحصیل او منوط به اخذ مجوز از شورای آموزش استان است.

تبصره: ساعات انتخاب درس جهت جبران کسری معدل، جزء حد نصاب سقف انتخاب درس در هر نیم سال نیست.

ج) تشکیل شورای مدارک علمی و اعطای مدارک^۱

ماده ۹: به منظور برنامه ریزی در اعطای مدارک علمی به دانش آموختگان حوزه های علمیه، در چارچوب مصوبات شورای عالی حوزه های علمیه، شورای مدارک علمی و اعطای مدارک با حضور اعضای ذیل تشکیل می شود:

- الف) مدیر حوزه های علمیه (رئیس شورا)؛
- ب) معاون آموزش مرکز مدیریت حوزه های علمیه؛
- ج) معاون پژوهش مرکز مدیریت حوزه های علمیه؛
- د) حداقل چهار تن از اساتید و صاحب نظران، به عنوان کارشناس به پیشنهاد مدیر حوزه های علمیه و تأیید شورای عالی به مدت دو سال؛
- هـ) مدیر مدارک علمی مرکز مدیریت حوزه های علمیه بدون حق رأی.

ماده ۱۰: وظایف شورای مدارک علمی

- الف) ایجاد زمینه اجرای مصوبات شورای عالی و آیین نامه ها و برنامه های پیش بینی شده در ارتباط با مدارک علمی؛
- ب) تهیه، تدوین و پیشنهاد برنامه های جدید و اصلاح و تغییر در آیین نامه مدارک علمی به شورای عالی با درخواست مدیر حوزه های علمیه؛
- ج) تصمیم گیری نسبت به موارد محوله در این آیین نامه در چارچوب ضوابط مصوب؛
- د) بررسی امور مربوط به مدارک علمی که توسط مدیر حوزه های علمیه به این شورا ارجاع می شود؛
- هـ) تصویب عناوین کمیته های علمی و تعیین اعضای آن که از سوی معاونت آموزش مرکز مدیریت حوزه های علمیه پیشنهاد می گردد؛
- و) تصویب دستورالعمل های مورد نیاز این آیین نامه از جمله دستورالعمل و شیوه نامه تدوین پایان نامه و رساله عملی.

۱. به جهت گسترده بودن اصلاحات انجام شده، مصوبه ۳۱۳ پس از اعمال اصلاحات به عنوان مصوبه ۱۰۷۹ ثبت و مصوبه ۳۱۳ ملغی گردید.

بخش چهارم: تکمیل سطح و فارغ التحصیلی / ۶۱

ماده ۱۱: مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه به متقاضیان واجد شرایط در سطوح یک، دو، سه و چهار پس از احراز صلاحیت‌های لازم، طبق ضوابط این آیین‌نامه مدرک علمی اعطا می‌کند.

تبصره: تعیین ملاک احراز صلاحیت‌ها بر عهده شورای مدارک علمی و مرجع تأیید صلاحیت‌های عمومی مرکز امور صیانتی می‌باشد.

ماده ۱۲: اعطای مدرک در سطوح چهارگانه منوط به موفقیت در دروسی است که در زمان امتحان، جزء برنامه درسی همان سطح محسوب می‌شده و نسبت به طلابی که قبلاً دروس سطوح مذکور را گذرانده‌اند برنامه‌های درسی جدید ملاک نخواهد بود.

ماده ۱۳: افرادی که پرونده کاملی در مرکز مدیریت نداشته و یا فاقد پرونده می‌باشند از طریق ماده ۱۰۸۸ شورای عالی، که نحوه اعطای مدرک به طلاب فاقد پرونده تحصیلی را تعیین می‌کند، تعیین سطح می‌شوند و چنانچه سطح علمی آنان در حد سطح یک یا دو باشد، مطابق ضوابط مدرک مربوط را دریافت می‌کنند و اگر در حد سطح سه باشند، می‌توانند جهت اخذ موضوع برای تدوین پایان‌نامه اقدام نمایند.

ماده ۱۴: متقاضیان دریافت مدرک سطح سه و چهار علاوه بر قبولی در ارزشیابی مربوط، باید در یکی از موضوعات علوم اسلامی پایان‌نامه یا رساله عملی تدوین کنند.

ماده ۱۵: شرایط اختصاصی اعطای مدرک سطح یک و دو عبارت است از:

الف) کسب معدل ۱۴ در دروس سطح یک برای مدرک سطح یک؛^۱
ب) دارا بودن مدرک سطح یک و معدل ۱۴ در دروس سطح دو برای دریافت مدرک سطح دو.

ماده ۱۶: شرایط اختصاصی اعطای مدرک سطح سه

الف) دارا بودن مدرک سطح دو؛

ب) گذراندن دروس سطح سه عمومی یا تخصصی و کسب معدل ۱۴ در آن‌ها؛

ج) تدوین پایان‌نامه طبق ضوابط و کسب حداقل نمره ۱۴؛

د) معمم بودن مستمر.

۱. کسانی که در امتحانات حوزه، نمره قبولی کسب کرده‌اند، اما معدل ۱۴ را ندارند، با آنها مطابق مصوبه ۲۱۴ عمل می‌گردد.

تبصره ۱: در مواردی که امکان تعمیم مستمر وجود ندارد، از طریق کمیسیون موارد خاص حوزه‌های علمیه، موضوع مصوبه ۸۲۲ شورای عالی، مطابق دستورالعمل مصوب شورای مدارک علمی تصمیم‌گیری خواهد شد.

تبصره ۲: فضلاء و اساتیدی که پرونده کاملی در مرکز مدیریت نداشته یا فاقد پرونده می‌باشند و حداقل پنج سال سابقه تدریس دروس حوزوی^۱ سطح سه یا هشت سال سابقه تدریس دروس اصلی سطح دو در مراکز عمومی و رسمی حوزه علمیه را با تأیید مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه دارا باشند، از کسب شرایط مندرج در بند «الف» و «ب» این ماده معاف بوده و می‌توانند جهت اخذ موضوع پایان‌نامه سطح سه اقدام کنند.

تبصره ۳: محققین حوزه علمیه که پرونده کاملی در مرکز مدیریت نداشته یا فاقد پرونده می‌باشند، با داشتن یکی از شرایط ذیل بدون لحاظ نمرات پایه‌های تحصیلی می‌توانند جهت اخذ موضوع پایان‌نامه سطح سه اقدام کنند. احراز شرایط مندرج در این تبصره بر عهده کمیته علمی است که پس از تأیید شورای مدارک قطعیت خواهد یافت:

الف) تألیف دو کتاب علمی در یکی از رشته‌های علوم اسلامی؛

ب) حداقل دو مقاله منتشر شده در مجلات علمی - پژوهشی یا چهار مقاله منتشر شده در مجلات علمی - ترویجی؛

ج) حداقل سه سال همکاری علمی - پژوهشی مستقیم و مؤثر در طرح‌های تحقیقاتی مراکز پژوهشی مورد تأیید مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه.

تبصره ۴: محققین حوزه علمیه که پرونده کاملی در مرکز مدیریت نداشته و یا فاقد پرونده می‌باشند، در صورتی که دو کتاب - که هر کدام در حد پایان‌نامه سطح سه در یکی از رشته‌های علوم اسلامی باشد - تألیف نموده باشند، پس از بررسی کمیته علمی و تأیید شورای مدارک علمی، می‌توانند بدون ارائه پایان‌نامه سطح سه، به شرط دارا بودن سایر شرایط این ماده، مدرک سطح سه دریافت کنند.

ماده ۱۷: شرایط اختصاصی اعطای مدرک سطح چهار

الف) دارا بودن مدرک سطح سه؛

بخش چهارم: تکمیل سطح و فارغ التحصیلی / ۶۳

ب) قبولی در چهار مصاحبه علمی درس خارج فقه و چهار مصاحبه علمی درس خارج اصول و یا اتمام دوره تخصصی سطح چهار و قبولی در دو مصاحبه علمی درس خارج فقه و دو مصاحبه علمی درس خارج اصول (مطابق آیین نامه امتحانات شفاهی، موضوع مصوبه ۱۰۵۴)؛

ج) معمم بودن مستمر

د) دفاع از رساله عملی و کسب حداقل نمره ۱۴؛

ه) کسب معدل ۱۴ در دروس دوره تخصصی سطح چهار؛^۱

تبصره ۱: طلاب پس از اخذ مدرک سطح سه و قبولی در مصاحبه های موضوع بند «ب»،

با داشتن سایر شرایط می توانند بلافاصله برای اخذ مدرک سطح چهار اقدام نمایند.

تبصره ۲: کسانی که مدرک تخصصی سطح چهار دریافت کرده اند، چنانچه بخواهند

مدرک تخصصی دیگری دریافت نمایند، نیازی به شرکت مجدد در مصاحبه نبوده و همان دو

مصاحبه درس خارج فقه و درس خارج اصول قبلی، کافی می باشد و می توانند طبق ضوابط

این آیین نامه، رساله تخصصی جدید خود را ارائه نمایند، ولی چنانچه بخواهند مدرک سطح

چهار فقه و اصول دریافت نمایند، باید علاوه بر دو مصاحبه مذکور، در دو مصاحبه فقه و

دو مصاحبه اصول دیگر نیز موفق به کسب نمره قبولی شوند و رساله سطح چهار فقه و

اصول خود را طبق ضوابط تدوین و ارائه نمایند.

تبصره ۳: در مواردی که امکان تعمیم مستمر وجود ندارد، از طریق کمیسیون موارد

خاص حوزه های علمیه، موضوع مصوبه ۸۲۲ شورای عالی، مطابق دستورالعمل مصوب

شورای مدارک علمی تصمیم گیری خواهد شد.

تبصره ۴: فضلا و محققینی که دارای سابقه تألیف حداقل دو اثر علمی - که هر کدام از

آنها در حد رساله سطح چهار باشند - هستند، در صورتی که آثار آنها در کمیته علمی

مربوط بررسی و به تأیید شورای مدارک علمی برسد، می توانند بدون رعایت شروط مندرج

در این ماده به جز بند «ج» مدرک سطح چهار دریافت کنند.

تبصره ۵: فضلا و اساتیدی که سابقه حداقل پنج سال تدریس موفق درس خارج حوزوی

و یا هشت سال تدریس موفق دروس حوزوی سطح سه، در مراکز رسمی، عمومی و

تخصصی حوزه های علمیه با تأیید مرکز مدیریت حوزه های علمیه را دارا باشند، می توانند

۱. کسانی که در امتحانات حوزه، نمره قبولی کسب کرده اند، اما معدل ۱۴ را ندارند، با آنها مطابق مصوبه ۲۱۴ شورای عالی عمل می گردد.

بدون داشتن شرایط بندهای «الف» و «ب» و با ارائه یک تألیف علمی در حد رساله سطح چهار، پس از بررسی تألیف مذکور در کمیته علمی و تأیید شورای مدارک، مدرک سطح چهار دریافت نمایند.

تبصره ۶: فضلا و طلابی که دروس دوره سطح و چهار سال درس خارج را گذرانده‌اند و دارای مدرک کارشناسی ارشد یا گواهی آن از یکی از دانشگاه‌ها یا مؤسسات علمی معتبر می‌باشند و پایان‌نامه آن‌ها نیز در یکی از رشته‌های علوم اسلامی، با استفاده از منابع اسلامی باشد، پس از تأیید کمیته تخصصی مربوطه، از شرط داشتن مدرک سطح سه (بند الف) معاف می‌باشند.

ماده ۱۸: طلابی که عنوان رشته تحصیلی در برگه ارزیابی آنان «فقه و اصول» ثبت شده، در صورت دارا بودن یکی از شرایط ذیل می‌توانند موضوع پایان‌نامه یا رساله عملی خود را در موضوع مرتبط با رشته تخصصی درخواستی تدوین نمایند:

الف) تألیف حداقل یک کتاب علمی در رشته تخصصی درخواستی؛

ب) نگارش دو مقاله منتشر شده در نشریات علمی - پژوهشی؛

ج) سابقه سه سال همکاری در طرح‌های تحقیقاتی رشته درخواستی؛

د) دارا بودن مدرک کارشناسی ارشد در زمینه رشته درخواستی؛

هـ) گذراندن درس‌های لازم در مراکز تخصصی یا مراکز پژوهشی که دارای مجوز هدایت پایان‌نامه از شورای گسترش حوزه‌های علمیه می‌باشند.

تبصره ۱: به طلابی که بر اساس شرایط فوق، پایان‌نامه سطح سه در موضوعات تخصصی تدوین کنند، مدرک «علوم اسلامی با گرایش مرتبط با موضوع پایان‌نامه» اعطا می‌گردد. گرایش‌های مذکور به تصویب شورای گسترش حوزه‌های علمیه خواهد رسید.

تبصره ۲: طلابی که فاقد شرایط فوق باشند، می‌توانند پایان‌نامه سطح سه خود را در موضوعات تخصصی تدوین کنند، لیکن مدرک اعطایی به ایشان با عنوان «علوم اسلامی در موضوع مرتبط با پایان‌نامه» خواهد بود.

تبصره ۳: چنانچه طلاب علاوه بر درخواست تدوین پایان‌نامه یا رساله در رشته تخصصی، متقاضی مدرک تخصصی نیز باشند، علاوه بر دارا بودن شرایط فوق باید در امتحان جامع علمی رشته درخواستی شرکت کرده و موفق به دریافت نمره قبولی شوند. به

بخش چهارم: تکمیل سطح و فارغ التحصیلی / ۶۵

طلاب موضوع این تبصره پس از تدوین پایان نامه یا رساله، حسب مورد مدرک رشته تخصصی اعطاء خواهد شد.

تبصره ۴: دستورالعمل مربوط به این ماده توسط معاونت آموزش تهیه شده و به تصویب شورای مدارک علمی خواهد رسید.

ماده ۱۹: به منظور بررسی صلاحیت علمی اساتید راهنما، مشاور و داور (موضوع ماده ۱۵ این آیین نامه) و تصویب موضوع پایان نامه ها و رساله ها و طرح نامه های آنها در زمینه های مختلف علوم و معارف اسلامی، کمیته های علمی (به تناسب رشته های مصوب شورای گسترش) با تصویب شورای مدارک، حسب مورد در واحدهای آموزشی و مدیریت مدارک علمی تشکیل می شود. ضوابط تشکیل کمیته و نحوه فعالیت آن بر اساس دستورالعملی خواهد بود که با پیشنهاد معاونت آموزش و تصویب شورای مدارک تعیین می گردد.

ماده ۲۰: واحدهای آموزشی باید اعضای کمیته علمی خود را به معاونت آموزش معرفی نمایند تا پس از تأیید معاونت آموزش و تصویب شورای مدارک، امور مربوط به تصویب موضوع، طرح نامه، انتخاب اساتید راهنما و مشاور طلاب واحدهای آموزشی، توسط کمیته های مزبور صورت گیرد. برگزاری جلسات دفاعیه، برابر مقررات مندرج در این آیین نامه و با ترکیب پیش بینی شده، توسط واحد آموزشی مربوط و با نظارت مدیریت مدارک علمی انجام خواهد شد و مدارک ایشان به صورت متمرکز توسط مدیریت مدارک علمی صادر می گردد.

ماده ۲۱: کمیته های مورد نیاز حوزه آزاد توسط معاونت آموزش معرفی و پس از تأیید شورای مدارک تشکیل خواهد شد.

تبصره: معاونت آموزش می تواند متناسب با موضوع، طلاب حوزه آزاد را جهت تدوین پایان نامه یا رساله به مراکز تخصصی معرفی نماید.

ماده ۲۲: اعضای کمیته های علمی باید حداقل دارای یکی از شرایط ذیل باشند:

الف) پنج سال سابقه تدریس در رشته های مربوط؛

۶۶/ برنامه آموزشی جاری سطح دو سه عمومی

ب) دارای سه تألیف در رشته‌های مربوط؛

ج) دارای پنج سال سابقه تحقیق در رشته مربوط و ارائه مقالاتی در مجامع علمی یا مجلات تخصصی.

تبصره ۱: وظایف کمیته‌های علمی به پیشنهاد معاون آموزش مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه توسط شورای مدارک علمی تعیین می‌گردد.

تبصره ۲: برای افراد دارای مدرک سطح چهار، سوابق مندرج در بند «الف» و «ج»، سه سال و تعداد تألیف مندرج در بند «ب»، یک تألیف می‌باشد.

ماده ۲۳: طلاب، پایان‌نامه‌ها و رساله‌های خود را باید با نظارت یک استاد راهنما و حداقل یک استاد مشاور تدوین کنند. مسئولیت علمی پایان‌نامه و رساله به عهده استاد راهنما می‌باشد.

ماده ۲۴: اساتید راهنما و مشاور و داور علاوه بر صلاحیت‌های عمومی باید حداقل یکی از شرایط زیر را دارا باشند:

الف) حداقل پنج سال سابقه تدریس در سطح سه متناسب با رشته مربوط؛

ب) حداقل پنج سال سابقه تحقیق در رشته مربوط؛

ج) دارای حداقل سه تألیف در رشته مربوط؛

د) دارای سابقه سه مرتبه راهنمایی یا مشاوره پایان‌نامه در مراکز حوزوی یا دانشگاهی در رشته مربوط.

تبصره ۱: احراز شرایط فوق به عهده کمیته علمی مربوط می‌باشد.

تبصره ۲: برای افراد دارای مدرک سطح چهار، سوابق مندرج در بند «الف» و «ب»،

سه سال و تعداد تألیف مندرج در بند «ج»، یک تألیف می‌باشد.

ماده ۲۵: دستورالعمل تدوین پایان‌نامه و رساله توسط معاونت‌های آموزش و پژوهش مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه تدوین شده و به تأیید شورای مدارک علمی خواهد رسید. پایان‌نامه و رساله باید بر اساس دستورالعمل مذکور تهیه و پس از تأیید استاد راهنما جهت دفاع پذیرفته شود.

ماده ۲۶: زمان تدوین پایان‌نامه و رساله سطح سه و سطح چهار، پس از ابلاغ موضوع، به ترتیب

بخش چهارم: تکمیل سطح و فارغ التحصیلی / ۶۷

حداقل ۶ ماه و ۹ ماه و حداکثر ۱۸ ماه و ۳ سال خواهد بود.

تبصره ۱: در موارد خاص حداکثر زمان تدوین پایان‌نامه و رساله، با پیشنهاد استاد راهنما و تصویب کمیته مربوطه تا یک سال قابل تمدید خواهد بود.

تبصره ۲: در صورت عدم ارائه پایان‌نامه یا رساله در فرصت مقرر، موضوع مجدداً در کمیته مربوطه مورد بررسی قرار خواهد گرفت.

ماده ۲۷: به طلابی که قبلاً مدرک معادل دریافت نموده‌اند، در صورتی که بنا به تشخیص کمیته تخصصی مربوط و تأیید شورای مدارک علمی، پایان‌نامه و رساله آن‌ها دارای شرایط مقرر در این آیین‌نامه باشد، مدرک علمی مربوط اعطا می‌شود.

تبصره: در صورتی که پایان‌نامه و رساله متقاضی نیاز به تکمیل داشته باشد، پس از تکمیل و تأیید، مدرک مربوط به وی اعطا می‌شود.

ماده ۲۸: بررسی نهایی پایان‌نامه‌ها و رساله‌ها در جلسه دفاعیه توسط هیئت داوران متشکل از اعضای زیر صورت می‌گیرد:

الف) استاد راهنما؛

ب) استاد مشاور؛

ج) اساتید داور.

تبصره ۱: برای پایان‌نامه سطح سه حداقل یک داور و برای رساله سطح چهار حداقل دو داور، داورى خواهند کرد.

تبصره ۲: مدیر جلسه، استاد راهنما می‌باشد و نماینده معاونت آموزش به عنوان دبیر و بدون حق رأی در جلسه دفاعیه حضور خواهد داشت.

تبصره ۳: در موارد ضروری و با تشخیص مدیریت مدارک علمی، جلسه دفاعیه می‌تواند بدون حضور استاد مشاور برگزار شود.

ماده ۲۹: قبل از برگزاری جلسه دفاعیه رساله سطح چهار، تشکیل حداقل یک جلسه پیش دفاع لازم است. در صورت امکان یک سمینار نیز در موضوع رساله، برگزار خواهد شد.

ماده ۳۰: ارزشیابی پایان‌نامه‌ها و رساله‌ها، توسط هیئت داوران در چهار درجه صورت می‌گیرد:

الف) نمره ۱۸ و بالاتر: عالی؛

۶۸/ برنامه آموزشی جاری سطح دو سه عمومی

ب) نمره کمتر از ۱۸ تا ۱۶: خوب؛

ج) نمره کمتر از ۱۶ تا ۱۴: قبول؛

د) از ۱۴ کمتر: غیر قابل قبول.

ماده ۳۱: ملاک تصمیم‌گیری در خصوص رد یا قبول پایان‌نامه و رساله، میانگین نمرات هیأت داوران است.

ماده ۳۲: در صورتی که هیأت داوران قبول پایان‌نامه یا رساله را مشروط به انجام اصلاحات بدانند، داوطلب موظف است اصلاحات مورد نظر را اعمال کرده و به تأیید هیأت داوران برساند.

تبصره ۱: مدت زمان اصلاح پایان‌نامه یا رساله، حداکثر شش ماه است که به حداکثر زمان تدوین آن‌ها اضافه می‌شود.

تبصره ۲: چنانچه پس از یک بار اصلاح، نمره پایان‌نامه یا رساله غیر قابل قبول باشد، موضوع اخذ شده کلاً از لیست تلقی شده و داوطلب باید پس از حداقل شش ماه نسبت به اخذ موضوع جدید اقدام نماید.

ماده ۳۳: مدارک علمی سطح یک و دو با امضای مدیر استان محل تحصیل و معاون آموزش حوزه‌های علمیه و مدارک علمی سطح سه و چهار با امضای معاون آموزش حوزه‌های علمیه و مدیر حوزه‌های علمیه صادر می‌گردد.

تبصره: در مدارک علمی، استان محل تحصیل قید می‌گردد.

ماده ۳۴: استفساریه در خصوص ماده ۷ مصوبه ۳۱۳ شورای عالی^۱

در پاسخ به استفسار مدیر محترم حوزه‌های علمیه در مورد ماده هفت مصوبه شماره ۳۱۳

شورای عالی بدین وسیله اعلام می‌گردد با توجه به اینکه «قانون عطف بما سبق نمی‌شود» در

۱. متن ماده ۷ مصوبه ۳۱۳ شورای عالی به شرح ذیل می‌باشد:

شرایط اختصاصی اعطای مدرک سطح یک و دو:

الف) کسب معدل چهارده در پایه ششم برای مدرک سطح یک؛

ب) در باورقی این بند گفته شده است: کسانی که در امتحانات حوزه، نمره قبولی کسب کرده‌اند، اما معدل ۱۴ را ندارند، با آنها مطابق

مصوبه ۲۱۴ شورای عالی عمل می‌گردد.

ب) دارا بودن شرایط اعطای مدرک سطح یک و معدل ۱۴ در دروس سطح دو برای دریافت مدرک سطح دو.

بخش چهارم: تکمیل سطح و فارغ التحصیلی / ۶۹

مورد کسانی که در سال‌های گذشته بر اساس مصوبه شماره ۴۴ نمره لازم را جهت دریافت مدارک علمی کسب نموده‌اند، نیاز به احراز شرط نمره بر اساس مصوبه ۳۱۳ شورای عالی نمی‌باشد.

ماده ۳۵: مراکز و یا واحدهای حوزوی که موفق به اخذ مجوز بررسی و تأیید پایان‌نامه‌های حوزویان شده‌اند، کلیه امور مربوطه بر اساس ضوابط، در آن واحد حوزوی انجام می‌شود.

بخش پنجم: پیوست‌ها

شورای تخصصی آموزش استان

مقدمه

به منظور استفاده از ظرفیت‌های کارشناسی و تخصصی در حوزه آموزش، ایجاد هماهنگی و انسجام مدیریتی، تسریع در بررسی و رفع مسائل آموزشی در سطح مدیریت استان و تصویب طرح‌ها و آیین‌نامه‌ها، آیین‌نامه شورای آموزش استان که به اختصار «شورا» نامیده می‌شود، به شرح ذیل تدوین شده است.

این شورا به استناد بند ۲۱ مصوبه ۸۱۳ شورای عالی حوزه‌های علمیه تشکیل می‌گردد.

ماده ۱: اهداف

- ارتقای سطح نظام کارشناسی و تصمیم‌گیری در امور آموزشی استان؛
- ایجاد انسجام و هماهنگی میان بخش‌های آموزشی در مدیریت استان و مدارس استان در امور آموزشی.

ماده ۲: وظایف شورا

- پیشنهاد سیاست‌ها، طرح‌ها و برنامه‌های راهبردی بلندمدت، میان‌مدت و سالانه در سطح استان؛
- بررسی طرح‌ها و برنامه‌های آموزشی خاص مدارس یا کلان در سطح استان و توسعه آن‌ها؛
- برنامه‌ریزی اجرایی برای اجرای کردن شاخص‌ها و معیارها و استانداردهای ابلاغی در عرصه‌های تخصصی آموزشی و ارزیابی مستمر آن‌ها؛
- تصویب دستورالعمل‌های اجرایی در سطح استان؛
- بررسی درخواست‌های مربوط به تأسیس، توسعه و انحلال واحدهای آموزشی استان؛
- بررسی گزارش‌های نظارتی و ارزیابی در حوزه آموزشی و اتخاذ تصمیم مناسب؛
- بررسی و تصویب آیین‌نامه‌ها و ضوابط آموزشی و پیشنهاد آن به معاونت آموزش حوزه‌های علمیه؛

۷۲/ برنامه آموزشی جاری سطح دو سه عمومی

۸) تعیین سیاست‌ها و تصویب سقف و سهمیه پذیرش داوطلبان تحصیل در واحدهای آموزشی استان؛

۹) بررسی مسائل و مشکلات آموزشی مدارس، اساتید و طلاب و ارائه راهکارهای مناسب.

ماده ۳: ترکیب شورا^۱

۱) مدیر حوزه علمیه استان (رئیس)؛

۲) معاون آموزش مدیریت استانی (دبیر و نائب رئیس)؛

۳) معاون پژوهش مدیریت استانی؛

۴) سه نفر از مدیران مدارس استان در مقاطع مختلف، به پیشنهاد معاون آموزش و تأیید مدیر

حوزه علمیه استان به مدت دو سال؛

۵) دو نفر از اساتید سطوح عالی استان به پیشنهاد معاون آموزش و تأیید مدیر حوزه علمیه استان

به مدت دو سال؛

۶) دو نفر از اساتید سطح یک استان به پیشنهاد معاون آموزش و تأیید مدیر حوزه علمیه استان به

مدت دو سال.

تبصره ۱: شرکت سایر اعضای شورای معاونین مدیریت استانی با حق رأی بلا مانع

می‌باشد.

تبصره ۲: دعوت از کارشناسان و صاحب نظران بدون حق رأی با تشخیص رئیس یا دبیر

شورا بلا مانع است.

تبصره ۳: دستور جلسات و مصوبات شورای آموزشی استان برای تمام اعضا ارسال

می‌گردد.

ماده ۴: وظایف و اختیارات رئیس شورا

۱) ریاست و اداره جلسات؛

۲) تأیید دستور جلسات؛

۳) تأیید اعضای حقیقی شورا؛

۱. اعضای مذکور برای مدارس قم و سطوح عالی، متناسب با شرایط آن‌ها و با تأیید مدیر محترم حوزه‌های علمیه تعیین می‌شود.

۴) تأیید نهایی مصوبات شورا.

ماده ۵: وظایف و اختیارات دبیر شورا

۱) پیشنهاد دستور جلسات به رئیس شورا؛

۲) پیشنهاد تقویم جلسات سالانه به شورا؛

۳) دعوت از اعضای شورا؛

۴) تنظیم تصمیمات و مصوبات شورا؛

۵) ارسال مصوبات شورا به واحدهای ذی‌ربط جهت اجرا پس از تأیید و ابلاغ مدیر حوزه علمیه استان؛

۶) پیگیری اجرای مصوبات شورا و ارائه گزارش فصلی و سالانه به رئیس شورا؛

۷) پیشنهاد اعضای حقیقی شورا به رئیس شورا.

ماده ۶: برگزاری جلسات شورا

۱) جلسات شورا با حضور حداقل نیمی از اعضاء رسمیت می‌یابد و تصمیمات با رأی اکثریت حاضرین در جلسه، مصوب محسوب شده و در صورت تساوی آراء، پیشنهاد موافق با نظر رئیس شورا مصوب محسوب می‌شود.

۲) جلسات شورا به صورت ماهانه برگزار می‌گردد و در صورت ضرورت به تشخیص رئیس یا دبیر شورا، جلسات فوق‌العاده تشکیل خواهد شد.

۳) مصوبات شورا در حوزه وظایف مدیریت استان و ابلاغ مدیر حوزه علمیه استان لازم‌الاجرا خواهند بود و در مواردی که نیاز به تأیید مراجع بالاتر می‌باشد، مصوبات و تصمیمات به آن مرجع ارسال خواهد شد.

۴) دعوت‌نامه تشکیل جلسات و مصوبات شورا به اعضای شورای معاونین مدیریت استان ارسال می‌گردد.

تقویم تحصیلی

مقدمه

پیرو مصوبه شورای عالی حوزه‌های علمیه در خصوص لزوم اصلاح تقویم تحصیلی و تأکید شورای تخصصی آموزش، معاونت آموزش حوزه‌های علمیه پس از مشورت با کارشناسان، «تقویم تحصیلی حوزه‌های علمیه» را مورد بازبینی قرار داد. در این طرح علاوه بر حفظ و تقویت شاخص‌های عمومی در برنامه‌ریزی آموزشی، ملاحظات و سیاست‌های ذیل مد نظر قرار گرفته است:

۱. توجه به جایگاه محوری متن در فرآیند تحصیلی؛ در حوزه‌های علمیه همواره، متون محور آموزش بوده‌اند و در فرآیند آموزشی در کنار علم‌آموزی، تحلیل محتوا و تطبیق آن‌ها بر متن یک اصل بوده است. هم‌اکنون نیز در بخش مهمی از دروس این سنت حفظ شده و تدریس متن، تطبیق و تحلیل آن از سوی استاد و اهتمام طلبه به فراگیری آن‌ها در فرآیند آموزشی لازم شمرده می‌شود. از همین رو توجه به این نکته در برنامه‌ریزی و طراحی تقویم تحصیلی و فراهم آوردن قابلیت تطبیق و تحلیل متنی با در اختیار قرارگرفتن زمان مناسب لازم می‌نماید.

۲. اختصاص یافتن ساعات درسی به اندازه مورد نیاز؛ در کنار نکته فوق، توجه به مسائلی مانند شرایط یادگیری، روش‌های تدریس، ویژگی‌های خاص منطقه‌ای، مدارس و ... انعطاف‌پذیری حجم ساعات درسی را طلب می‌کند. برای مثال درسی که ارزش ساعاتی آن ۸۰ ساعت است ممکن است با توجه به شرایط ایام تحصیلی یا شرایط یادگیری طلاب و یا ویژگی‌های استاد، نیاز به اختصاص مقدار ساعات کمتر و یا بیشتری در طول سال تحصیلی داشته باشد، هر چند التزام به یک ارزش ساعتی ثابت به عنوان ملاک محاسبه رشد تحصیلی و ارزیابی وضعیت علمی لازم است. از همین

رو در طراحی تقویم تحصیلی امکان انعطاف در ساعات مورد نیاز برای تدریس و یادگیری دروس با قابلیت کاستن یا افزایش ساعات مورد نیاز تدریس، مورد توجه بوده است.

۳. قابلیت تناسب ایام تحصیلی و درسی با رسالت‌های حوزوی و مناسبت‌های خاص مورد اهتمام حوزویان؛ از جمله مهمترین رسالت‌های حوزویان، توجه به تبلیغ معارف دین، خصوصاً در ایام خاص تبلیغی می‌باشد. همچنین پاسداشت مقام و منزلت ائمه اطهار علیهم‌السلام و برخی از مناسبت‌های ملی، از جمله موارد مورد تأکید در حوزه‌های علمیه می‌باشد.

متناسب‌سازی ایام تحصیلی با این مسئله از یک سو و توجه به توسعه نیافتن تعطیلات به منظور عدم اختلال در برنامه‌های آموزشی از سویی دیگر ضروری است.

۴. انطباق ایام تحصیلی با شرایط بومی جغرافیایی، اجتماعی و ... مدارس علمیه در هر منطقه؛ توجه به وضعیت آب و هوایی، کیفیت و کمیّت امکانات مدارس علمیه، مناطق زندگی طلاب و دوری از محل سکونت آن‌ها و نکاتی از این دست در طراحی «تقویم تحصیلی» اجتناب ناپذیر است.

به عنوان نمونه در برخی از مناطق کشور در کلیّه ایام سال، امکان برگزاری کلاس‌های درسی وجود دارد ولی در برخی از مناطق امکان برگزاری کلاس‌های درسی حتی به شکل متداول نیز یا وجود ندارد و یا به سختی امکان‌پذیر می‌باشد.

لحاظ این شرایط در طراحی تقویم تحصیلی و دستورالعمل‌های مربوطه، مدنظر قرار گرفته است.

۵. قابلیت انعطاف‌پذیری بر اساس شیوه‌ها و روش‌های آموزشی؛ طراحی تقویم تحصیلی بدون در نظر گرفتن روش‌های آموزشی و شیوه‌های تدریس امری ناممکن است. تنوع در روش‌های تدریس، میزان استفاده از ابزارهای آموزشی، نحوه بکارگیری طلاب در فرآیند یادگیری و آموزش‌دهی و ... می‌تواند در تعیین زمان، طراحی ایام

درسی و ... تأثیر بسزایی داشته باشد. چه بسا استفاده از برخی از شیوه‌های آموزشی منجر به توسعه و یا تقلیل در زمان آموزش و ساعات اختصاص یافته به دروس شود که این تقویم، قابلیت این بهره‌گیری را فراهم می‌آورد.

۶. **اهتمام به اجرایی کردن واقعی آیین‌نامه‌های آموزشی؛** برخی از مفاد و مواد آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های آموزشی، در زمان اجرا، بعضاً مغفول مانده و به تدریج فراموش شده است و برخی نیز به شکل مناسبی اجرا نمی‌شود. برای مثال در مصوبه ۲۰۸ شورای عالی در خصوص برگزاری دروس سطح حوزه علمیه قم در روزهای پنج‌شنبه تأکید شده است ولی به صورت کامل به اجرا در نمی‌آید.

بنابراین با توجه به این نکته می‌توان به اهمیت اجرایی کردن واقعی آیین‌نامه‌های آموزشی و تأثیر آن در ارزیابی و برنامه‌ریزی پی برد.

۷. **استفاده از ظرفیت‌های آموزشی تمام ایام سال؛** تأکید و سنت حوزه‌های علمیه بر بهره‌گیری از تمام روزهایی است که امکان آموزش در آن فراهم باشد؛ هرچند که برخی از طلاب در راستای سایر مأموریت‌ها یا بر اساس نیازها و یا ضرورت، امکان تحصیل و تدریس در همه ایام را نداشته باشند. از همین رو در طراحی تقویم تحصیلی به این نکته توجه شده که طلاب دارای شرایط بتوانند به صورت رسمی در مناسبت‌هایی همچون تابستان، ایام تبلیغی و مانند اینها به فعالیت‌های علمی و آموزشی خود ادامه دهند.

لذا با توجه به نکات فوق، معاونت آموزش حوزه‌های علمیه، به منظور تسهیل در اجرایی کردن طرح مذکور، دستورالعمل «تقویم تحصیلی حوزه‌های علمیه» را با ملاک و محور قرار دادن مصوبات ۲۰۸ و ۸۹۶ شورای عالی، تنظیم و پس از تصویب در شورای تخصصی آموزش، به شرح ذیل ابلاغ می‌نماید.

آیین‌نامه تقویم آموزشی

ماده ۱: ایام تحصیلی و درسی حوزه‌های علمیه در هر سال تحصیلی در دو بخش اصلی و اختیاری قابل برنامه‌ریزی است که بخش اصلی آن شامل دو نیم‌سال بوده و از اول شهریورماه هر سال تا پانزدهم تیرماه سال بعد و بخش اختیاری آن نیز که با عنوان دوره آموزشی تابستانی می‌باشد، از ۱۵ تیرماه تا ۳۱ مردادماه قابل برنامه‌ریزی می‌باشد.

ماده ۲: برنامه‌ریزی و تدوین جزئیات تقویم تحصیلی در مواردی مانند شروع سال تحصیلی، ایام امتحانی، پایان هر نیم‌سال، با رعایت ضوابط ابلاغی، بر عهده مدارس علمیه می‌باشد.

ماده ۳: تقویم تحصیلی پس از تنظیم توسط مدیریت مدرسه، باید به تصویب شورای مدرسه برسد و پس از تأیید مدیریت حوزه علمیه استان لازم‌الاجرا می‌باشد.

تبصره ۱: عدم پاسخگویی مدیریت حوزه علمیه استان در مدت حداکثر دو هفته، به منزله تأیید تقویم پیشنهادی مدرسه می‌باشد.

تبصره ۲: مدارس علمیه حداکثر تا دو هفته قبل از شروع سال تحصیلی، موظف به اعلام تقویم آموزشی نیم‌سال اول و دوم سال تحصیلی خود به مدیریت استان هستند.

ماده ۴: مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه و مدیریت‌های استانی می‌توانند در آغاز هر سال تحصیلی، روز واحدی را به صورت نمادین برای آغاز سال تحصیلی انتخاب نموده و نسبت به برگزاری مراسم افتتاحیه و آغاز سال تحصیلی در آن روز اقدام نمایند که تطابق آغاز دروس مدارس با این روز الزامی نمی‌باشد.

الف) ایام تعطیلی الزامی در سال تحصیلی؛

ماده ۵: دروس رسمی در مناسبت‌های ذکر شده در ماده‌های ۶، ۷، ۸، ۱۰ و ۱۱ تعطیل بوده و برگزاری دروس در آن ایام مجاز نمی‌باشد.

تبصره ۱: برگزاری مراسم‌های مذهبی و فرهنگی در مناسبت‌های مذکور توسط مدارس علمیه در این ایام بلامانع می‌باشد.

۱. در سال تحصیلی ۹۸-۱۳۹۷ مدارس حداکثر تا دو هفته بعد از شروع سال تحصیلی نیز مجاز به ارسال تقویم تحصیلی به مدیریت حوزه علمیه استان جهت تصویب خواهی هستند.

۲۸ / برنامه آموزشی جاری سطح دو سه عمومی

تبصره ۲: مدارس علمیه می‌توانند در سایر مناسبت‌های مذهبی و یا ملی، ضمن برگزاری دروس، ساعتی از روز را به برگزاری مراسم بزرگ‌داشتی متناسب با آن روز اختصاص دهند.

ماده ۶: ایام تعیین شده در جدول ذیل به عنوان تعطیلات رسمی الزامی دروس سطح یک بوده و مدارس علمیه در این ایام مجاز به برگزاری دروس رسمی نیستند.

ردیف	روز	مناسبت	تعداد روز
۱	۹ محرم	تاسوعای حسینی <small>علیه السلام</small>	۱
۲	۱۰ محرم	عاشورای حسینی <small>علیه السلام</small>	۱
۳	۲۰ صفر	اربعین حسینی <small>علیه السلام</small>	۱
۴	۲۸ صفر	رحلت حضرت رسول <small>صلی الله علیه و آله و سلم</small> و شهادت امام حسن مجتبی <small>علیه السلام</small>	۱
۵	آخرین روز صفر	شهادت امام رضا <small>علیه السلام</small>	۱
۶	۱۷ ربیع الاول	میلاد حضرت رسول <small>صلی الله علیه و آله و سلم</small> و امام جعفر صادق <small>علیه السلام</small>	۱
۷	۳ جمادی الثانی	شهادت حضرت زهرا <small>علیه السلام</small>	۱
۸	۱۳ رجب	میلاد امیرالمومنین <small>علیه السلام</small>	۱
۹	۲۷ رجب	مبعث پیامبر اعظم <small>صلی الله علیه و آله و سلم</small>	۱
۱۰	۱۵ شعبان	میلاد امام عصر <small>علیه السلام</small>	۱
۱۱	۲۱ رمضان	شهادت امام علی <small>علیه السلام</small>	۱
۱۲	۱ و ۲ شوال	عید فطر	۲
۱۳	۲۵ شوال	شهادت امام صادق <small>علیه السلام</small>	۱
۱۴	۱۰ ذی الحججه	عید قربان	۱
۱۵	۱۸ ذی الحججه	عید غدیر	۱
۱۶	۱ تا ۴ فروردین	ایام نوروز	۴
۱۷	۱۲ فروردین	روز جمهوری اسلامی	۱
۱۸	۱۳ فروردین	روز طبیعت	۱
۱۹	۱۴ خرداد	رحلت حضرت امام خمینی <small>علیه السلام</small>	۱
۲۰	۱۵ خرداد	سالروز قیام ۱۵ خرداد	۱
۲۱	۲۲ بهمن	روز پیروز انقلاب اسلامی	۱
۲۲	۲۹ اسفند	روز ملی شدن صنعت نفت	۱
۲۶	جمع		

ماده ۷: دروس سطوح عالی و خارج علاوه بر ایام ذکرشده در ماده ۶، در مناسبت‌های ذیل نیز برگزار نمی‌گردد:

ردیف	روز	مناسبت	تعداد روز
۱	آخر ذی‌القعده	شهادت امام جواد <small>علیه السلام</small>	۱
۲	۷ ذی‌الحجه	شهادت امام باقر <small>علیه السلام</small>	۱
۳	۲۵ محرم	شهادت امام سجاد <small>علیه السلام</small>	۱
۴	۷ صفر	شهادت امام حسن مجتبی <small>علیه السلام</small>	۱
۵	۸ ربیع الاول	شهادت امام حسن عسکری <small>علیه السلام</small>	۱
۶	۱۳ جمادی الاول	شهادت حضرت زهرا <small>علیها السلام</small>	۱
۷	۳ رجب	شهادت امام هادی <small>علیه السلام</small>	۱
۸	۲۵ رجب	شهادت امام کاظم <small>علیه السلام</small>	۱
جمع			۸

ماده ۸: دروس سطوح عالی و خارج حوزه‌های علمیه در ایام تبلیغی برای طلاب و اساتید طبق جدول ذیل، تعطیل می‌باشد.

ردیف	موضوع	زمان	تعداد روز
۱	ایام تبلیغی ماه محرم	از ۲۸ ذی‌الحجه تا ۱۳ محرم	۱۵
۲	ایام تبلیغی ماه صفر	از ۱۶ صفر تا دوم ربیع‌الاول	۱۶
۳	ایام تبلیغی فاطمیه اول	۱۲ تا ۱۵ جمادی‌الاول	۴
۴	ایام تبلیغی فاطمیه دوم	اول تا چهارم جمادی‌الثانی	۴
۵	ایام تبلیغی ماه رمضان	از ۲۸ شعبان تا دوم شوال	۳۴
جمع			۷۳

تبصره ۱: برگزاری دروس در ایام تبلیغی برای طلاب متقاضی بلا مانع می‌باشد.

تبصره ۲: تعطیلی دروس سطح یک در ایام تبلیغی، مجاز نمی‌باشد.

ماده ۹: دروس برنامه آموزشی مدارس سفیران هدایت (بجز طلاب سال اول تحصیلی) در ایام تبلیغی محرم و ایام فاطمیه اول و دوم برگزار نمی‌گردد و در این ایام طلاب شاغل به تحصیل در این برنامه می‌توانند طبق ضوابط معاونت تبلیغ جهت اعزام به تبلیغ، اقدام

۸۰ / برنامه آموزشی جاری سطح دو سه عمومی

نمایند.

تبصره: آیین‌نامه طراحی تقویم تحصیلی برنامه آموزشی مدارس سفیران هدایت بجز مورد فوق، تابع آیین‌نامه سطح یک می‌باشد.

ماده ۱۰: تعطیلات تابستانی دروس حوزه‌های علمیه از ۱۵ تیرماه تا ۳۱ مردادماه هر سال می‌باشد و در این ایام مدارس و مدیریت‌های استانی می‌توانند به اجرای دوره آموزشی تابستانی اقدام نمایند.

ماده ۱۱: هرگونه تغییر در جداول مذکور، مجاز نمی‌باشد.

ب) روزهای مجاز به برگزاری دروس رسمی در سال تحصیلی؛

ماده ۱۲: حداقل تعداد ایام درسی در سطوح و مقاطع مختلف آموزشی و همچنین برنامه‌های آموزشی مختلف، مطابق آیین‌نامه‌های آموزشی و ضوابط ابلاغی، بر اساس جدول ذیل می‌باشد:

جمع	نیم‌سال دوم		نیم‌سال اول		مقطع تحصیلی	ردیف
	ایام امتحانی	ایام درسی	ایام امتحانی	ایام درسی		
۱۸۴ روز	۷	۸۵	۷	۸۵	سطح یک	۱
۱۷۰ روز	۵	۸۰	۵	۸۰	سطوح عالی	۲
۱۳۰ تا ۱۵۰ روز					دروس خارج	۳

تبصره: لازم است در جانمایی ایام برگزاری دروس، به گونه‌ای عمل شود که ایام درسی از حداقل ذکر شده در جدول فوق، کمتر نشود.

ماده ۱۳: ایام درسی با رعایت مقدار حداقلی ذکر شده در ماده ۱۲، توسط مدارس علمیه و در بازه زمانی از اول شهریورماه تا پانزدهم تیرماه سال بعد، مشخص می‌گردد که پس از تأیید مدیریت حوزه علمیه استان، رعایت آن الزامی است.

ماده ۱۴: ضوابط مربوط به نظام آموزشی، ساعات برگزاری دروس، جدول برنامه‌ریزی دروس، افزایش و یا کاهش ساعات درسی و ... مطابق آیین‌نامه آموزشی می‌باشد.

ماده ۱۵: برگزاری دروس در روزهای پنج‌شنبه برای همه سطوح و مقاطع حوزه‌های علمیه الزامی

می‌باشد.

تبصره ۱: در صورتی که واحدهای آموزشی ساعات الزامی هر درس را در سایر روزها به حد نصاب لازم برسانند، ارائه دروسی مانند حدیث‌خوانی، اخلاق و ... در روزهای پنج‌شنبه بلا مانع می‌باشد.

تبصره ۲: در مقطع خارج، برگزاری دروس رسمی در روزهای پنج‌شنبه ضروری نبوده و اختصاص آن روز به برگزاری دروسی همچون اخلاق و یا حدیث‌خوانی بلا مانع است.

ج) روزهای امتحانی و جانمایی آن در سال تحصیلی؛

ماده ۱۶: در تدوین تقویم تحصیلی، تعیین روزهای امتحانی هر درس الزامی بوده و همراه تقویم سالانه ارائه می‌گردد.

ماده ۱۷: زمان برگزاری امتحان هر درس، بعد از پایان محدوده درسی و با رعایت ساعات تعیین شده برای آن می‌باشد و در غیر این صورت برگزاری امتحان آن درس مجاز نبوده و در صورت برگزاری امتحان، نمرات آن رسمیت ندارد.

تبصره: طلابی که حد نصاب لازم در خصوص حضور در کلاس‌های درسی را داشته باشند، مجاز به شرکت در امتحانات آن درس هستند.

ماده ۱۸: زمان برگزاری امتحانات به جز امتحاناتی که بر عهده معاونت آموزش ستاد می‌باشد، توسط مدارس علمیه تعیین می‌گردد.

ماده ۱۹: مطابق آیین‌نامه آموزشی، برنامه‌ریزی، برگزاری، طرح سوال^۱ و تصحیح اوراق امتحانی بر عهده مدارس علمیه می‌باشد.

ماده ۲۰: برگزاری امتحانات دروسی که به صورت متمرکز از سوی معاونت آموزش ستاد طراحی می‌شود، در چهار نوبت در سال تحصیلی و در ایامی که کمترین اختلال را در برگزاری دروس داشته باشد، برنامه‌ریزی می‌گردد.

تبصره ۱: زمان امتحانات دروس مذکور هر ساله توسط معاونت آموزش ستاد اعلام

۱. به جز برخی از دروس پایه‌های خاص که بر عهده معاونت آموزش ستاد می‌باشد.

می‌گردد.

تبصره ۲: تدوین تقویم تحصیلی مراکز تخصصی و فقهی همانند مدارس علمیه و دیگر واحدهای آموزشی حوزه‌های علمیه می‌باشد.

(د) ایام برگزاری دوره تابستانی و جانمایی آن در سال تحصیلی؛

ماده ۲۱: تعیین زمان برگزاری دوره آموزشی تابستانی، بعد از تعیین زمان شروع و پایان سال تحصیلی و با لحاظ نیم‌سال‌ها و زمان برگزاری امتحانات هر دو نیم‌سال، می‌باشد.

ماده ۲۲: زمان برگزاری دوره آموزشی تابستانی از ۱۵ تیرماه تا ۳۱ مردادماه است.

تبصره: ضوابط و شرایط برگزاری دوره آموزشی تابستانی، مطابق آیین‌نامه‌های آموزشی ابلاغی است.

ماده ۲۳: با توجه به تنوع گونه‌ها و محتواهای دوره‌های آموزشی تابستانی، توجه به ضوابط و دستورالعمل‌های مربوطه در تعیین تقویم تحصیلی و زمان بندی دوره تابستانی ضروری می‌باشد.

(ه) روزهای قابل استفاده برای برنامه‌های تکمیلی (تبلیغی، پژوهشی، تهنیتی و

...) در ایام غیردرسی در سال تحصیلی؛

ماده ۲۴: با توجه به اینکه تعداد ایام فعالیت تحصیلی مدارس می‌تواند بیش از مقدار حداقلی الزامی مشخص شده در جدول مندرج در ماده ۱۳ (آیین‌نامه آموزشی) باشد، مدارس می‌توانند یا برخی از دروس نیم‌سال بعد یا سایر برنامه‌های آموزشی^۱، پژوهشی، فرهنگی و تهنیتی خود را در این ایام برنامه‌ریزی کنند و یا اینکه با افزایش روزهای تحصیلی از حجم دروس روزانه کاسته و به این نوع از برنامه‌ها اختصاص دهند.

تبصره: الزامی کردن شرکت طلاب در برنامه‌های تکمیلی آموزشی و یا برنامه‌ها و دوره‌های مهارتی، تبلیغی، پژوهشی و ... با تصویب شورای مدرسه بلا مانع می‌باشد.

ماده ۲۵: ارائه هرگونه برنامه غیردرسی در ایام و ساعات درسی، مجاز نمی‌باشد و برنامه‌ریزی و برگزاری هرگونه برنامه، غیر از برنامه دروس رسمی، باید در ایام و ساعاتی غیر از

۱. مثلاً تعمیق بخشی به مباحث ارائه شده در طول نیم‌سال.

ساعات اختصاصی دروس رسمی باشد.

جداول کلی تعداد ایام درسی و تعطیلی در پنج سال تحصیلی آینده:

ایام درسی و تعطیلی حوزه‌های علمیه در پنج سال تحصیلی آینده به شرح ذیل می‌باشد که مدارس لازم است با لحاظ نکات ذکر شده در آیین‌نامه، به لحاظ جانمایی ایام تحصیلی، درسی و تعطیلی پردازند.

الف) سطح یک؛ مقدار ایام تحصیلی الزامی مورد نیاز: ۱۸۴ روز

ردیف	سال تحصیلی	وضعیت		تعداد روزهای مازاد بر ایام تحصیلی الزامی
		تعداد روزهای درسی	تعداد روزهای تعطیلی	
۱	۱۳۹۷-۱۳۹۸	۲۵۳	۸۱	۵۸ (روز مازاد)
۲	۱۳۹۸-۱۳۹۹	۲۵۰	۸۴	۵۵ (روز مازاد)
۳	۱۳۹۹-۱۴۰۰	۲۵۵	۸۰	۶۰ (روز مازاد)
۴	۱۴۰۰-۱۴۰۱	۲۵۵	۷۹	۶۰ (روز مازاد)
۵	۱۴۰۱-۱۴۰۲	۲۵۲	۸۲	۵۷ (روز مازاد)

ب) سطوح عالی؛ مقدار ایام تحصیلی الزامی مورد نیاز: ۱۷۰ روز

ردیف	سال تحصیلی	وضعیت		تعداد روزهای مازاد بر ایام تحصیلی الزامی
		تعداد روزهای درسی	تعداد روزهای تعطیلی	
۱	۱۳۹۷-۱۳۹۸	۲۰۲	۱۳۲	۳۲ (روز مازاد)
۲	۱۳۹۸-۱۳۹۹	۲۰۲	۱۳۲	۳۲ (روز مازاد)
۳	۱۳۹۹-۱۴۰۰	۲۰۴	۱۳۱	۳۴ (روز مازاد)
۴	۱۴۰۰-۱۴۰۱	۲۱۵	۱۱۹	۴۵ (روز مازاد)
۵	۱۴۰۱-۱۴۰۲	۲۱۵	۱۱۹	۴۵ (روز مازاد)

ج) دروس خارج؛ مقدار ایام تحصیلی الزامی مورد نیاز: ۱۳۰ تا ۱۵۰ روز (گزارش

ذیل بر مبنای عدد ۱۵۰ روز درسی انجام شده است)

ردیف	سال تحصیلی	وضعیت		تعداد روزهای مازاد بر ایام تحصیلی الزامی
		تعداد روزهای درسی	تعداد روزهای تعطیلی	
۱	۱۳۹۷-۱۳۹۸	۱۷۳	۱۶۱	۲۳ (روز مازاد)
۲	۱۳۹۸-۱۳۹۹	۱۷۶	۱۵۸	۲۶ (روز مازاد)
۳	۱۳۹۹-۱۴۰۰	۱۷۷	۱۵۸	۲۷ (روز مازاد)
۴	۱۴۰۰-۱۴۰۱	۱۸۸	۱۴۶	۳۸ (روز مازاد)
۵	۱۴۰۱-۱۴۰۲	۱۸۶	۱۴۸	۳۶ (روز مازاد)